

КУПОНИ НА РІК ВІВЦІ

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»-91

Кажуть, велосипед «Україна» (сьогодні його ще можна купити за сотню) із наступного 1 січня коштуватиме, мовою рекетирів, «кусон» — 1000 керебе. Приємного мало, і пави любителів замських пленерів, мабуть, збідніють.

Але який пленер без читав! Ви впевнені, що під Жмеринкою чи Халепетівкою довго протримався без останніх подій з малою бать-

ківщини! Ми не певні цього, тому уточнюємо, що кожного тижня в 1991 році НА 3 СТОРІНКАХ саме газета «Молодий комунар» публікуватиме статті, кореспонденції, інтерв'ю журналістів та позаштатних авторів про — політичні, економічні, соціальні, моральні проблеми молоді і не лише її.

— культуру, музику, спорт, моду, дозвілля,

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

МОЛОДИЙ КОМУНАР

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ (МДС)

— історичну пам'ять, правові аспекти нашого життя, — життя ровесників за рубіжем і по сусідству... і робитиме це з огляду на досвід минулих років повно, чесно і правдиво, і — програми ТБ.

Крім того: щомісяця без попередження, але за бажанням читачів, один раз НА 12 СТОРІНКАХ виходитимуть спец-випуски

«Екологія», «Етнографічно-історичний», «Художня література, поезія», «Музика», «Міжнародна інформація», «Ти і я», «Поради», «Спорт», «Кіно і відео», «Гумор і сатира», «Дозвілля», «Довідник», «Заповіті малюнками і фото.

А любителів гострих відчуттів, крім усього, чекатимуть щомісячні дайджести новинок зарубіжної фантастики в оригінальному тлумаченні. Передплатники «МК» чекають також безплатні послуги, бо ми вміщуємо:

— ТЕКСТИ популярних пісень,
— ФОТО відомих артистів,
— АДРЕСИ бажаних знайти друзів по листуванню,
— АДРЕСИ закладів, де можна здобути той чи інший фак тощо.

За помірну плату вміщуватимемо оголошення на зразок «Куплю», «Продам», «Зніму», «Найму», «Даю уроки», «Шукаю»...
Це все — у ваших руках, звяжтеся лише до 31 жовтня. Передплата на рік — 6 крб., на півроку — 3, квартал — 1,5 крб. Індекс — 61103.
Смушки з нашого часопису у рік Вівці — 1991-й — будуть найтоншими, слово честі.

Виходить в 5 грудня 1939 року
№ 39 (4118).
СУБОТА
15
ВЕРЕСНЯ
1990 р.
Ціна 8 коп.

Дисидент округу № 87

Наш час виявив багатьох нових людей, котрих можна назвати як героями, так і антигероями. До таких суперечливих постатей належить і Вілен Очаківський, колишній дисидент, засуджений, в'язень психіатричної медицини за часів Брежнєва. Донедавна — активіст Руху. Про нього

кіньського. Як і кожна особистість, В. Очаківський, шахтар з колишньої «Ведмежарки», людина надзвичайно суперечлива. І відгуки про нього далеко не однозначні. Олександрійські рухівці були від нього в захваті, шахтарі — більш, ніж байдужі, а міська бюрократія відчуває до нього

лися шахтарями і викликали гнів начальства. Хто ж він є насправді, Вілен Очаківський, щоб про нього писати? Свій серед чужих чи чужий серед своїх?

На мою думку, він виріс із романтика. 1961 року поздороюва Фідела Кастро з 33-річчям, на що одержав вдячну телеграму від Фіделя, яку і донині береже як дорожку реліквію. А 1964 року назвав Фіделем свого сина на честь кубинського лідера. І все життя — із таких ось романтичних і потішних або драматичних і сумних подій. Усе життя — в пошуках ідеалу, в борінні.

Людина дії, прекрасний організатор, справжній генератор ідей. Для нього немає внутрішніх перешкод чи страху перед властью імущими або відомими людьми. Був знайомий із покійним Андрієм Сахаровим, у дружніх стосунках з Євгеном Євтушенком, хоча поступається якістю своїх віршів прославленому поету. Але добре і те, що є такий, поки що не визнаний поет В. Очаківський.

Вважає себе маргіналом — людиною, що стоїть поміж робітником та інтелігентом. Справді, бо, за ерудицією не відчуваш, що він не закінчив ніякого вузу. Пройшов свої університети. Кульмінаційною точкою самоосвіти була психіатрична в'язниця. Звідси, мабуть, і треба танцювати. Непримиренність — ось що найхарактерніше в його особистості. М'якість, щирість, доброта і... непримиренність. А що би дати відповідь, марксист він чи антимарксист, треба сказати, хто ж тоді справжній марксист. Та й навряд чи це сьогодні може бути визначальним в оцінці думок і дій людини. Примітивність і жорстокість колишніх ідеологічних догм саме і полягає в тому, що вони не визнавали напівтонів, лише чорне і біле в широкому спектрі ко-

льорів. А до чого це призвело, ми знаємо: до утворення величезної внутрішньої еміграції.

Лише кипуча політична боротьба зважає В. Очаківському закінчити давно розпочату автобіографічну повість, яка, передбачаю, може бути такою ж неоднозначною, як і сам автор. Дніпропетровська психіатрична в'язниця, дитинство Леоніда Ілліча, — це вершина «ГУЛагу», пік садизму для всіх часів і народів, створений для інакочислів п'яти радянських республік. Що ми знаємо з преси, то лише напів-правда. Правда набагато страшніша, апокаліптично жалюва, настільки протиприродна, що про неї і досі ніхто не наслідують сказати. І Вілен володіє цією правдою.

Він один із фундаторів олександрійського «Меморіалу». Згадайте, з якою підозрою ставились спершу і до цієї організації і уявімо, що це теж нелегко — бути першим.

В. Очаківський висунув був свою кандидатуру на обрання народним депутатом СРСР. Незвичайний факт для нашого рутинного життя. Досвіду в цьому, та й підтримки не було. Тож на тому етапі його спіткала невдача.

Знову він вплив на хвилі Руху, став одним із активних його організаторів. Допустив, на мою думку, разом із спільниками цілий ряд тактичних помилок і знову зазнав невдачі. Авторитет його в очах учорашніх палких прихильників значно упав, і Вілен, що звучить як псевдонім, офіційно пориває із Рухом. Максималістські позування, іноді крикливість, а то й лайливість супроводжували його. Терпіння часом зраджувало йому. А як ще можна співробітничати з різноманітними політичними силами, як не в рамках демократії, що передбачає терпимість, дипломатію, компроміси, відпо-

відну фразеологію? Але хто знає Вілена ближче, той скаже, що то всьогонавського словесний екстремізм. Він проти всякого насильства і терору. І, на щастя, це добре розуміють люди, котрі охороняють устої.

Однак В. Очаківський залишається не зовсім зрозумілим масам. Про робітничий рух він був не дуже високої думки, але одним із перших виступив за створення страйкових комітетів в Олександрії, коли шахтарі Кузбасу довели їх життєздатність. Коли ж хвиля шахтарських страйків докотилася і до нашого міста, В. Очаківський раптом опиняється серед мало помітних лідерів тепер уже не національного, а робітничого руху. Такі кидання з одного в інше можуть здивувати. В якійсь мірі його можна зрозуміти, але лише в якійсь мірі. Роки плінуть, часу мало...

— Дивлюсь я ось на дітей. Вони, бідолашні, ще нічого не розуміють. А що їх чекає попереду?

Ці слова Вілена, сповнені неспівзвучності тривоги, здаються щирими.

Недавно ми дізналися, що Вілена Очаківського нарешті зареєстровано кандидатом у депутати до обласної Ради по Олександрійському виборчому округу № 87, єдиному, який досі не обрав свого депутата. І ось, мабуть, уже в'яте люди не прийшли до виборчих дільниць. Не знаю, для кого це відчутніша невдача: для тих мешканців кількох робітничих гуртожитків, безпросвітне життя яких зробило абсолютно аполітичними, чи для самого В. Очаківського, терпець якого раптом урветься і він перетвориться в байдужого обивателя, безпечного для органів і влади.

Навіть на саме прізвище В. Очаківського в олександрійській міськрайонній газеті «Ленінський прапор» хтось наклав табу, наскільки воно одіозне для певних кіл. Дивує

позиція редактора газети. Відомо, що газета знаходиться під п'ятою консервативних сил, малокompетентних і, треба сказати, не дуже обдарованих. Чимало республіканських видань зробило прорив до демократії і гласності. Радують кіровоградські журналісти. А олександрійська міська районка під час передвиборної кампанії не дала жодного слова про кандидата у депутати. Навіть тоді, коли автором замітки виступив уже діючий депутат, тобто я. Адже існує Закон про вибори, прийнято Закон про пресу. Думаю, що така позиція олександрійських журналістів безперспективна. Працювати без думання, без пошуку, врешті, без ризику — заробітчанство.

Газета — надбання суспільне. І таке ось замовчування, обмеження, приховування від людей чийось творчих потенцій я вважаю аморальним. Тим паче, що подібна критика звучала на сторінках самого «Ленінського прапора».

Однак вернімося до наших роздумів про Вілена. Автор і сам не знає, чого більше у його начерку: осуду чи похвали. По правді, в душі у мене більше жалю і співчуття. Кинути виклик системі тоді, коли про її виразки ще не говорили аголос — героїство, а не знайти підтримки серед людей сьогодні, в часи перебудови — трагедія. Але коли б я вжив своє особисте життя «кредо до особи Вілена, то усі його поразки і невдачі, які б гіркі вони не були, перекриваються одним найголовнішим, всеоб'ємним і всеохоплюючим — сім'єю. Люба дружина, «яка звикла і все розуміє», обдарована і гарна донька, котра вчиться в спеціальній музичній школі при Київській консерваторії, син Фідель. Теж поет...

Ю. НЕГІН,
депутат обласної Ради
народних депутатів

Фото В. КОБЗАРА І В. ГРИБА.

писала на початку цього року «Комсомольская правда». Кілька місяців тому реабілітований. Словом, про цю людину багато говорять, а знають менше. Тож пропонуємо вам спробу портрета Вілена Очаківського.

Останні кілька років на слуху тисяч олександрійців прізвище Вілена Оча-

справжню ненависть. Ще б пак! Партійний чи радянський бюрократ був і є донині найпершим об'єктом його поетично-сатиричних і стінгазетівських вправ. Слід, мабуть, сказати, що одним із феноменів цієї незвичайної людини є справжня пристрасність до стінних газет, які залюбки чита-

ліфт» не бере їх на обслуговування — не вистачає ліфтерів.

Тож жителям будинку і далі доведеться міряти сходиці!

ВТРАЧАЄМО ПАМ'ЯТЬ

Позбавляємося пам'яток — втрачаємо пам'ять. Ця аксіома, на жаль, все більше стає реальністю. Один із прикладів — добре відомі кіровоградцям військові казарми.

На жаль, стало недоброю традицією нашої країни

невиконання багатьох діючих законів. Тому хотілося б нагадати, що у 1954 році Радянський Союз підписав Гаазьку конвенцію, за якою не дозволено використовувати пам'ятки з метою, яка може призвести до їхнього зруйнування або пошкодження в разі збройного конфлікту.

Можливо, хтось із управлінців обласного центру й не знав про цю конвенцію. Але ж, як стверджують юристи, незнання законів не звільняє від відповідальності. Особливо, коли відповідати треба перед нашими нащадками. Тож, може слід подумати про створення у цих казармах музею? Поки ще не пізно.

Г. ХАРИТОНОВ.

ДЕ ВЗЯТИ ЛІФТЕРА

Редакція одержала листа від жителя будинку № 19, що по провулку Кріпосному обласного центру (на жаль, прізвища не вказано). «Наш будинок заселений ще в січні ц. р., — пише автор, — але ліфт до цього часу не працює. Я інвалід другої групи і мені нелегко до-братися до своєї квартири на 7-му поверсі».

Ми звернулися в житлово-комунальне об'єднання району управління, якому належить будинок. Ось що сказав його начальник В. Ф. РОЖЕНКО:

— Ліфти встановлені і випробувані. Але «Кривбас-

ДЛЯ
АБЕТКИ
ПОТРІБЕН
ПАПІР

Правління Добровільного Товариства любителів книги УРСР підготувало до випуску масовий тираж кольорові ілюстровані абетки та віршовані лічилки для дошкільнят і першокласників (автори текстів — педагог і поет Варвара Гриньова, поети Віктор Терен, Ганна Чубач, малюнки художників Людмили Бруєвич та Світлани Підолігориної). Держпостач УРСР виділяє для цієї мети необхідну кількість паперу та картону за умови, що зацікавлені організації поставлять виробничому об'єднанню «Укрторсировина» 1500 тонн мануфактури.

Обком ЛКСМ України (МДС), обласні управління освіти, культури, обласна організація Спілки письменників України, обласна організація Спілки журналістів України, обласна організація Товариства української мови імені Т. Г. Шевченка, обласна асоціація учителів української мови, обласна організація Товариства книголюбів, обласні спілки та виробничі об'єднання «Вторсировина» звертаються до

трудящих, трудових колективів, комуністів, комсомольців, працівників культурно-освітніх установ із проханням організувати збирання і здавання паперу за цільовим призначенням до виробничо-заготівельних підприємств «Вторсировини» за місцем проживання.

Видані квитанції з обов'язковою позначкою «Абетка» необхідно надіслати за адресою:

В. КАЮКОВ, голова обласної асоціації учителів української мови; О. КЕРДІ-ВАРЕНКО, голова правління обласної організації Спілки журналістів УРСР; Г. КЛОЧЕК, відповідальний секретар обласної організації Товариства української мови імені Т. Г. Шевченка; В. ГРЕБЕНЮК, заступник голови правління обласної споживчої кооперації; І. НІКІШЕВ, начальник обласного виробничо-

252034, Київ-34, вул. Ярославів Вал, 3, правління ДТЛК УРСР.

Про видані квитанції треба оперативно повідомляти відповідальним секретарям правління своїх міських чи районних організацій Товариства книголюбів.

Дорогі шанувальники рідного слова степового іраю! Візьмімо активну участь у благородній та вельми потрібній справі!

заготівельного підприємства «Кіровоградторсировина»; В. ПАНЧЕНКО, відповідальний секретар обласної організації Спілки письменників України; М. СИЧЕНКО, начальник управління культури облвиконкому; Б. ХИЖНЯК, начальник управління народної освіти облвиконкому; М. ЦИБУЛЬСЬКИЙ, голова правління обласної організації Товариства книголюбів.

МИЛОСЕРДНІЦЯ

У багатьох ще з юних років є думка: куди піти вчитися? Закінчуючи загальноосвітню школу, не всім щастить обрати професію за покликом. Нерідко, закінчивши технікум чи інститут, працюємо механізаторами, слюсарями, диспетчерами... Подібних прикладів є багато.

А от Світлана Добровольська ще з шкільної партії обрала для себе шлях медика. Саме тоді вона привиділася до людей у білих халатах, думала: скільки ж то потрібно ще вчитися, аби так само все вміти?.. Тоді у ділячині з'явилася більша зацікавленість. Закінчивши десять класів у Рівнянській середній школі № 5, вирішила навчатися у Кіровоградському медичному училищі.

Перед вступними іспитами не одна ніч була неспокійна. Коли у списку зарахованих прочитала своє прізвище...

В училищі навчалася добре, саме тут і помітила її потяг не лише до навчання, а й до прекрасного. Гарно малювала. Тож і не випадково обрала редактором стінної газети. Так для Світлани промайнули роки навчання в училищі.

Молодий спеціаліст практику й опанування професії пройшла у рідному селі Рівному. Як кажуть немає кращого краю за той, де народився і

вирос. Саме так вважає і Світлана. Сім років працює вона у терапевтичному відділенні процедурно-медсестрою. Майже всіх своїх пацієнтів знає не лише з Рівного, а й із навколишніх сіл. Знає, у кого який діагноз, кому які ліки призначені лікарем.

— Тривалий час хворію і лікуюся у цьому відділенні, — каже ветеран війни і праці Павло Леонітович Акимов. — Я зник до Світланиних рук, її чуйного серця. Не хочу цим сказати, що решта медпрацівників працюють абияк. Але зрозумійте — ця молода дівчина чимось примітна. А скільки ж у неї доброти, теплоти. Скажімо, — далі розповідає П. Л. Акимов, — якщо хтось із хворих не прийшов до неї на процедури, то сама до них завітає в палату. Її теплий погляд, слово неодмінно допоможе піднятися.

Світлану Добровольську знаю як працелюбну людину, яка віддає себе медичній справі. Чуйна, користується повагою не лише серед медперсоналу, а й у хворих, — так про колегу говорить медсестра функціональної діагностики Марія Григорівна Сахарова.

— Лікарем у терапевтичному відділенні я працюю після закінчення Харківського медичного інституту, але за корот-

кий час своєї тут роботи також помітила у Світлані надзвичайно цінні якості. Вона добре обізнана з медициною, з післова розуміє мою думку як лікаря. Більше б нам таких молодих спеціалістів. — Це вже слова лікаря, молодого спеціаліста, який прибув працювати сюди за направленням, Ізана Павловича Васильєва.

Кого б я не запитав про Світлану, всі відгукувалися лише добрим словом. Вона не лише медпрацівник, а ще й активний учасник художньої самодіяльності, член комітету комсомолу, член профспілкового комітету, редактор «Комсомольського прожектора».

— Світлано, приємно чути про вас хороші слова. Мрія вважати стати медиком здійснилася. Але он і медики виходять на демонстрації зі своїми незгодами. Чи не розчарувалися в обраній спеціальності?

— Повірте, не кривлю душою — ні! Не шкодую. Ця стежина обрана мною на все життя. Свою роботу я люблю і хворим мені шкода... Адже вони вірять нам, медикам, чекають від нас...

— Світлано, ви, будучи членом комітету комсомолу, редактором газети, — як розумієте комсомол і що він вам дає?

— Комсомол для мене це, по-перше, моя молодість, найкращі роки. Ще

коли навчалася в школі, підтримувала його роботу, сподівання. Я вбачала і бачу його роль в прагненні до всього світло-

го й вірного життя молоді. Всі свої роки була і є в комсомолі. Комсомол для мене — вірний помічник. Адже він допо-

магає відстоювати і захищати права всієї нашої молоді. **Леонід САВИЦЬКИЙ.** Новоукраїнський район.

Смачні обіди — це прекрасний настрій, веселість, бадьорість. Все це мають шахтарі розрізу «Костянтинівський», адже тут, у їдальні № 12, кухарками працюють Валентина ЮХИМЕНКО і Вікторія МАЛЬЦЕВА.

Фото В. ДОВГАЛЮКА.

ВІРИНІ НЕСПОКОЇ

Її обрали депутатом Ігуло-Кам'янської сільської Ради народних депутатів. Не відразу вона погодилася балотуватися, адже вже один раз мала змогу випробувати себе в цій роботі. Бо що має депутат, крім наказів, доручень чи прохань виборців? Якщо це керівник, то в нього і влада, і кошти є, а якщо рядовий трудівник?

Віра Досічук працює свинаркою на свинокомплексі колгоспу «Зоря комунізму». Її поважають у колективі за щире вдачу, людяність, скромність.

— Погоджуйся, Віро, ти вже була депутатом, ми тебе знаємо. Ти така, що доб'єшся для людей, — прохали свинарки.

Повагавшись, вона зважилася на прохання подруг.

Довгий час в селі не працював один з продуктових магазинів — найближчий до її віддаленого виборчого округу. А там же проживають в основному похилого віку виборці. В центр села вони щодня не доходять, особливо в негодю. Отож і довелося народному обранцю бити триагу:

— Незже не знайдемо продавця, щоб магазин працював?

Знайшли. І люди тепер задоволені.

Ідуть до хати Віри Досічук виборці. Чимало таких, хто прохав допомогти заванести паливо. Не могла зразу: в господарстві стояла гаряча пора жнив. Тоді до-

водилось Вірі кожному з них пояснювати, що по закінченні жнив, коли визільняться автомобілі, задоволяються прохання.

Та не всі на таке погоджувалися:

— Тоді вугілля на складі не буде.

Доводилось народному обранцю переконувати і заспокоювати їх, бо кожного ж року в господарстві виділяють транспорт для таких потреб. А турботу про пенсіонерів уже не раз бере на себе сільрада.

Вірять своєму депутату виборці. До неї здебільшого вони приходять взимку. Тоді в сільських трудівників більше вільного часу.

Частіше виборці приходять до мене, ніж я до них, — говорить Віра. — Зі своїми скаргами, проханнями йдуть люди. А як є вільний час, тоді я йду до них, цікавлюсь їхнім побуту і потребами. Та, на жаль, не в усьому можу їм допомогти. Ось прохали пенсіонери, наприклад, аби хоч один телефон на їхньому віддаленому кутку встановили. Захворіє хто — немає як лікаря чи «швидку допомогу» викликати. Зробила я запит на сесії сільради, пообіцяв начальник райвідділу зв'язку, як тільки звільниться номер, провезти на прохання моїх виборців телефон. Чекаємо.

Не байдуже Вірі, як і чим живуть її розесники в селі. Їй болить те, що немає в господарстві справжнього

ватажка, за яким потягнулась би молодь. Немає кому організувати змістовний відпочинок.

— На день тваринника привітав нас завідувач свинокомплексом, — розповідала Віра, — видали по 10 карбованців. Ото і все свято, весь відпочинок. А хіба не можна було інакше, щоб відчули ми себе потрібними людьми, щоб запам'яталося те свято? Молодь не вміє у нас веселитися, бо нікому її на це організувати. Вона не знає, за ким їй іти.

Можливо дещо й суворі, але й справедливі слова. На сьогодні багато хто з членів ВЛКСМ господарства не знає свого комсомольського секретаря.

— А як же ви сплачуєте комсомольські внески? — поцікавилася у спілкової молоді.

— Їх відраховують через бухгалтерію, — почулось у відповідь. І ніхто не міг пригадати, коли і з яким рядком денним були останні комсомольські збори.

Та відрадно, що все ж є серед членів ВЛКСМ і такі, з кого можна взяти приклад. Це стосується й Віри Досічук. Хоч багато часу забирають робота на фермі, домашнє господарство, двоє маленьких дітей, вона сумлінно виконує громадські доручення...

Новгородківський район.

А. РИБАК.

ПОШТОВА СКРИНЬКА

«Хочу знайти собі друзів по листуванню. Мені 14 років. Захоплююсь сучасною музикою і українськими піснями, також спортом. Люблю читати художню літературу, особливо твори І. К. Микитенка та І. Я. Франка». — Цей лист надійшов із села Понирівки Новоархангельського району від Люди Бондаренко. Дівчинка сподівається отримати листа від тих, хто хоче мати багато друзів. Отже, пишіть їй, ровесниці. Поштовий індекс вказуйте обов'язково: 317545. Подіємо ще кілька адрес чотирнадцятилітніх дописувачів. Приготуйте свої записнички: 317120 Кіровоградський р-н, с. Аджамна, вул. Пархоменка, 32. Круглян Тетяні. 317120 Кіровоградський р-н, с. Аджамна, вул. Щирого, 27. Малишевої Наталі.

317735 Устинівський р-н, с. Ігульське, вул. Шевченка, Лохненко Людмилі. А цим адресатам по 15 років. 317449 Малоазіснівський р-н, с. Смолино, вул. Козанова, 73. Любарський Віталіні. 317620 Ульяновка, вул. Ватутіна, 36а. Терлецький Інесі. 317530 Новоархангельський р-н, с. Журавна, вул. Молодіжна, 2. Шостак Ользі. 317430 м. Мала Виска, вул. Гагаріна, 38. Індутній Зої. 317731 Устинівський р-н, с. Криничне, Долганок Наталі. А тепер запишіть адреси тих, кому по 17 років. Нехай щастить вам знайти друзів.

317200 смт Компаніївка, вул. Кірова, 11. Делітну Миколі. 317410 м. Новомірогород, вул. Волкова, 6. Вайвасі Валентині. 317130 Кіровоградський р-н, с. Бережинка, вул. Гагаріна, 138. Панфілові Ользі. І, нарешті, ще один лист від Олега Луценка який хоче листуватися з юнаками і дівчатами 13—16 років. Його адреса: 317320 м. Новоукраїна, вул. Толстого, 17, на. 6. Дорогі друзі газети, ви помітили, що на рубрику змінила свою назву? Бажаємо, щоб ваша поштова скринька повертала вам гарний настрій.

ПІСЛЯ ВЕЧОРА В ТЕМНОМУ ЗАЛІ...

18 серпня 1990 року в газеті «Молодий комунар» була надрукована стаття «Відьми й землетрус у темній залі» — автор «Наш кор.» Через кілька днів керівники любительських кіностудій та окремі кінолюбители почали ставити мені одне і те ж питання: «Про який конкурс любительських фільмів пише газета, коли й де проходить цей конкурс, чому про нього ніхто не знає?». Я звернувся до редактора газети В. О. Івашука і все з'ясував.

З 2 по 5 квітня 1990 року в м. Кіровограді проходив обласний семінар керівників любительських кіностудій та кінолюбителей. Один із учасників цього семінару О. Устиновський (так прізвище автора — «нашого коша») написав статтю про минулий семінар, але газета «Молодий комунар» надрукувала цю статтю тільки через чотири з половиною місяці (дивовижна «оперативність», чи не правда?). Але це ще півбіди. Біда в іншому. О. Устиновський не перший раз пише про кінолюбителей та кінолюбительство. З чимось можна погодитись, а з чимось і ні. По-перше, в кожного є своя точка зору, подруге, зараз ця точка зору підкріплюється «Законом про пресу», так що, здавалося б, які можуть бути претензії до автора статті?

Біда в тому, що навіть при наявності «Закону про пресу» О. Устиновський взяв на себе сміливість виступити в ролі

на фактах я зроблю спробу довести невміння і вичерпне незнання О. Устиновського в плані розбору або аналізу того чи іншого фільму. Ось що пише О. Устиновський про фільм «Вечори на хуторі Котовка»: «Якщо коротко, то має враження таке: цікавий, красиво знятий (це теж треба вміти) матеріал, який, на превеликий жаль, не зміг подати». На превеликий жаль, О. Устиновський забув слова популярної пісні «За того парня»: «Чтo-тo с пaмятью моею стало...». Справа в тому, що на XIX обласному огляді-конкурсі любительських фільмів, котрий відбувся восени 1989 року, фільм «Вечори на хуторі Котовка» був нагороджений Дипломом II ступеня і призом, трьома призами громадських організацій, а голова журі конкурсу оператор-постановник кіностудії ім. О. П. Довженка, декан операторського факультету інституту ім. Карпенка-Карого, заслужений діяч мистецтва УРСР Е. Плучек назвав фільм «Вечори на хуторі Котовка» одним із кращих фільмів конкурсу. Журі конкурсу, що складалося з п'яти майстрів радянського професійного кіномистецтва, одногласно поставило найвищі оцінки. ОЗ бала цей фільм не добрав до першого місця, котре зайняв фільм «Хата моя, біла хата». Не можу погодитися з оцінкою автора статті по фільму «Кіровоградські землетруси» кіностудії «Ігул».

Тема надзвичайно важлива: ставлення до нашої історії, нашого минулого. І розвинути її можна було теж цікаво. На екрані ж ми бачимо лише, як зруйновано старі будинки. І це все? А в одному з них жив видатний композитор К. Шимановський! І автори самі про це говорять! А що ж далі? Чи хоч кілька слів про цю людину, чи хоч трохи його музики... Немає. До речі, і цей фільм був позитивно оцінений і нагороджений журі на останньому огляді-конкурсі. Але не в цьому справа. По-перше, О. Устиновський суперечить сам собі. Він просить кілька слів про К. Шимановського і тут же пише, що автори кажуть про нього в фільмі. Що стосується музики К. Шимановського, то крім самого траурного похоронного маршу (а на мою думку, у К. Шимановського такого твору немає), діялися на тліні залішки будинку, де він жив, іншої музики не захотілося. І останнє по фільмах, що піддалися згубному аналізу критика, який не склався. По-перше, О. Устиновський допускає на адресу кіностудії «Імпульс» і авторів фільму «Остання ланка» елементарну безтактність, якщо не сказати просто: хамство. Подобається тобі фільм чи ні, але назвати студію й фільм ти зобов'язаний, якщо вже берешся за рецензування або навіть поверховий розбір. Вас, Устиновський, не надихає робота телефоністок, а мене тема

хлібопекарів. Одиак ви щоденно розмовляєте по телефону, а я їм хліб. Вам ніхто тему не нав'язує. А якщо кіностудія обласного виробничо-технічного управління зв'язку знімає фільм про телефоністок, про їх життя, то необхідну роботу, то можна її оцінити одним словом: «Молодці!!!» — це моя особиста думка, але думаю, що багато хто з нею погодиться.

І на закінчення хочу тожнутися фрази «особиста думка». Це, до речі, не мої слова, це було сказано редактором газети В. О. Івашуком, в чому я з ним абсолютно згоден. В кожного є, і навіть повинна бути своя точка зору, своє бачення, і всякої уваги заслуговує людина, що має свою особисту точку зору. Але разом з тим потрібно братися за справу, яку ти знаєш, вмієш, зрештою, розумієшся в ній, а не просто тому, що тобі так хочеться, чи ти сам про себе склав думку, що ти на все здатний, в самому хорошому розумінні цього слова.

Г. ФЛЕЙШМАН,
методист по кінофотомистецтву обласного науково-методичного центру народної творчості й культмасової роботи.

ПРИМІТКА РЕДАКЦІЇ.
Нам сподобалася стаття Г. М. Флейшмана присутнім у ній духом незгоди: співставляти різні погляди на речі завжди цікаво. Ми погоджуємося з його зауваженням, що про події треба співіза-

ти одразу після того, як вони відбулися, і визнаємо, що це вдається не завжди. Одиак автор статті «Відьми й землетрус у темній залі», яка, на жаль, потерпіла від технічних скорочень, переслідував мету подати свою думку про фільми, побачені в один час, але зняті в різний і задумані, очевидно, не для разового використання. І гадаємо, скільки стрічки житимуть, стільки й можна (якщо є бажання) їх оцінювати. Ми ж не кажемо автору статті про творчість Шевченка чи Пушкіна: «Прокінься, вони ген коли це написали!».

Ми не вважаємо, що коли витвір мистецтва наодрержує гору призів, то він (у даному разі фільм) зобов'язаний усім подобатися і що не можна говорити про негативне його сприйняття.

Дотримуюсь позиції, що сказати свою думку про будь-що може кожен, і нефахівець теж. А спеціаліст може дорікнути йому за непрофесіоналізм.

Надсилайте нам і далі відгук на публікації, сперечайтесь з авторами і з нами, доповнюйте,правляйте—будемо вдячні.

Впевнені, що ви, друзі, у своїх листах, як завжди, спростовуючи сказане іншими, утримаетесь від звертань на разок: «Вас, Устиновський». Просимо в О. Г. Устиновського вибачення за фамільярну фразу, яку ми опублікували, аби зберегти тон статті.

«Віраж»—з долею попелюшки?

У м. Світловодську клуб «Віраж» створений людьми, по котрих доля пройшла, немов важким чоботом по квітах. Мужності та силі волі членів цього клубу доводиться тільки позаздрити. Ніякі перипетії життя не змогли зламати їхнього прагнення бути повноправними громадянами країни. Серед них — інваліди дитинства, праці, «афганці». Поки що їх 10 чоловік, але вони сподіваються, що всі, кому тяжко боротися з своєю недугою наодинці, прийдуть сюди.

Зараз у багатьох містах інвалідам (а саме про них я веду мову) ідуть назустріч. У Києві створений клуб «Прометей», де можна зустрітися на спортивному майданчику, за шаховим столом, у читальному залі. Є такі клуби у Москві, Ленінграді, Нікополі та інших містах. Там створені секції автоспорту і змагання між інвалідами-автомобілістами проводяться вже навіть на міжнародному рівні. І наш світловодець Ігор Довгий теж брав участь у змаганнях інвалідів у Чехословаччині. Боляче йому було, що він там мав вигляд «попелюшки». Але Ігор дуже хотів довести, що «...й ми не ляком шиті». Виступив він добре. Повернувшись додому, загоріся мрією спорити у нашому місті теж щось на зразок клубу, гуртка, секції, називайте як хочете, була б тільки можливість людям, котрі мають інвалідність, об'єднатися, займатися спортом.

Знайшлися однодумці, ентузіасты. І ось тут довелось

хлопцям на кожному кроці битись у залізобетон нашого бюрократизму. Ні, їм ніде не відмовляли, за двері їх ніде не виставляли, всюди обіцяли підтримку (яку?). Однак, знову ж таки завдяки наполегливості Ігоря Довгого, «Віраж» був зареєстрований. Але ж реєстрація — це ще не все. Члени клубу побували на змаганнях у Києві, Кишиневі, показали непогані результати.

Але машини (їхні власні), котрі майже для всіх них є засобом пересування, й без того старі, на кожному кроці дають про себе знати. А залістин та гуми нема. Щоб підремонтуватися, підготуватися до наступних змагань, доводиться викладати знову ж таки свої гроші зі своєї мізерної пенсії. І тільки бажання займатися спортом — невичерпне.

Зараз «Віраж» одержав запрошення для участі в змаганнях у Москві, Болгарії та Чехословаччині. І що ж? Віражіці «латають» свої старенькі машини. Звертаються за допомогою в міському комсомолі й ДТСААФ, ДСТ, міським конком (де комісія у справах молоді, до речі, мабуть, і не знає про їхнє існування). Довгі розмови, обіцянки допомоги — це і все. Далі справа поки що не рухається. І знову хлопці ремонтують, переплачуючи за запчастини, але знову хочуть взяти участь у змаганнях.

ДСТ, ДТСААФ провести перші міські змагання з автогонки. Наскільки безсилями (а можна й сильніше слово застосувати) виявились наші спортивні та молодіжні організації! Не кажучи вже про спонсорство, навіть «Положення про проведення змагань» довелось віражіцям розробляти, розмножувати, хоча ні приміщення, ні розмножувальних апаратів, ні найзвичайнішої друкарської машинки в них нема. А розвести, роздати «Положення» ДТСААФ не встиг. Та й все останнє не встигли зробити ті, хто зобов'язаний.

А хто ж зобов'язаний піклуватися про автоспорт у місті? Про «Віраж»? Так і гинуть добрі починання. Адже багато хто у місті пам'ятає, як чудово проходили змагання картингістів області (знову ж тільки завдяки палкому ентузіазму цього виду спорту тренеру Володимирі Сазановському). Дивовижної Незабутньої!

Із таким же враженням наші спортсмени-інваліди повертаються зі змагань з інших міст. А ось у рідному місті зони не знаходять підтримки...

Може, нам теж настав час повернутися до них обличчям, допомогти людям, котрі хочуть брати активну участь у спортивному житті міста, області, країни. Може, спортивні організації, комсомол міста, клуб «Перевал» самі підуть назустріч ентузіастам?

С. КРЯЧКО.

ТЕПЕР— ФІНАЛ

Ігри у м. Тольятті закінчився перший етап чемпіонату СРСР з футболу серед жіночих команд II ліги, в якому дебютувала і наша команда «Мрія», яка виступала від Кіровоградської обласної ради профспілок працівників кооперації.

Наші дівчата у своїй зоні посіли четверте місце і продовжать боротьбу у фіналі.

Підсумкова таблиця першого етапу змагань має такий вигляд:

	І	В	Н	О
1. «Лада» (Тольятті)	30	25	3	2 53
2. «Місі» (Москва)	30	21	4	5 46
3. «Юність» (Луганськ)	30	9	3	18 21
4. «Мрія» (Кіровоград)	30	8	1	21 17
5. «Світлана» (Дніпропетровськ)	30	8	1	21 17
6. «Енергія» (Чернігівська обл.)	30	6	4	20 16

Зараз у чемпіонаті невелика перерва, а в

жовтні відбудеться фінальна частина змагань. Федерація футболу СРСР планує провести її у Кіровограді.

Жіноча команда «Мрія» запрошує всіх дівчат, котрі бажують займатися цим захоплюючим видом спорту. Тренування проходять на стадіоні «Піонер» обласного центру. За довідками звертайтеся по телефону 4-06-77.

В. ЖУРОВ,
начальник команди.

ЯК ВАША СВІТЛІ

ФОТОГРАФУЄ ВАСИЛЬ ГРИБ

НОВОГЕОРГІВСЬК, Табурище, Кремгес... Ще, кажуть, тутили до цього міста ім'я Хрущова, та, переназвавши черговий раз, на сьогодні (поки що?) маємо СВІТЛОВДСЬК. Питання в дужках ставлю не для поштовху до дії прихильників історичних назв. Просто, як мені здалося в кінці щойно минулого серпня, вода Кременчуцького моря високого титулу «світлість» уже не заслуговує. На фото, правда, цього не помітно; можна подумати, що віндсерфінгісти яхт-клубу «Борей» ковзають по осяяних прозорих хвилях, та насправді вода цвіте соковитою зеленню. Воно наче б і нічого, водоростям теж хочеться жити, як і людям, проте люди чогось перестали насолоджуватися цією водою, навіть відфільтрованою. Інструктор міському комсомолу В. Костенко навіть назвав точну адресу (вул. Леніна, буд. 18 і 19), куди приносили питну воду в цистернах. Віктор ще додав, що мешканці міста стали віддавати перевагу колодязям, а не кранам, і подумують про артезіанський свердловину. Жителі ж обласного центру (і, мабуть, не тільки вони) користуються послугами водозабору «Дніпро-Кіровоград», а як не забуваю, що море в Світловдську саме з Дніпра зроблене?

Вітер із розлитого Славутича, однак, здається свіжим і приємним. Завдяки йому майже не відчуваєш жару від розпеченого бронетранспортера, на борту якого ми зняли колишніх «сафганців» Сергія ХОХЛОВА (зліва) та Ігоря ПОЛЯКОВА, членів міського клубу воїнів-інтернаціоналістів. Майно розміщено на високому березі

клубу складається, крім пригнаного хлопцями аж із Термеза БТРа, із кількох грузовиків, машини-«інвалідки», двох вагончиків, списаного літака АН-2 з комп'ютерами і величезної собацюри на ланцюгу. Із цього добра, сказав Сергій, вони що випросили, що одержали в дарунок, а що і вкрали. Взяли безгоспне, «нічне», покинуте — так це, мабуть, можна назвати. До клубу ходять школярі. Заняття з ними С. Хохлов характеризує так: «Раніше це називалося військово-патріотичним вихованням. Тепер ставлення до армії інше, але, думаю, якщо діти не тинятимуться безцільно, а вивчатимуть техніку, то це добре».

Потрапила до нашого об'єктиву й інша техніка — у цеху виготовлення рулонного матеріалу Світловдської меблевої фабрики. Тут уже повітря не морське, і оператор Віктор БОЛМАТ знімає з барабана схожий на папір матеріал в ароматах клею, фарби й ацетону. А молодого голяра-складальника Михайла ПАНАСЕНКА ми зняли в цеху, де випускають важке дерев'яне Меблі, бачили, як дорікало. Судили з цими меблями для однієї людини, журналістський табуретки виготовляють на фабриці, й ви, звичайно, не без єхидства запитаєте: а де ж ті гарнітури? «Усю нашу продукцію, — сказав директор підприємства Ю. Г. Єременко, — купує кировоградська фірма «Мебелі» а ми потім за її рознарядками відправляємо по Союзу. Проц. ів 30 — у Середню Азію. На Світловдськ — 21 набір у місяць».

Всього на місяць із конвейера сходять 900 наборів, і тут би побідкатися, що якби не давали на сторону, то собі б лишалося. Та в тому й то лихо нашої економіки, що і в тій «стороні», куди нібито «все йде», із крамниць найнеобхідніше пропало...

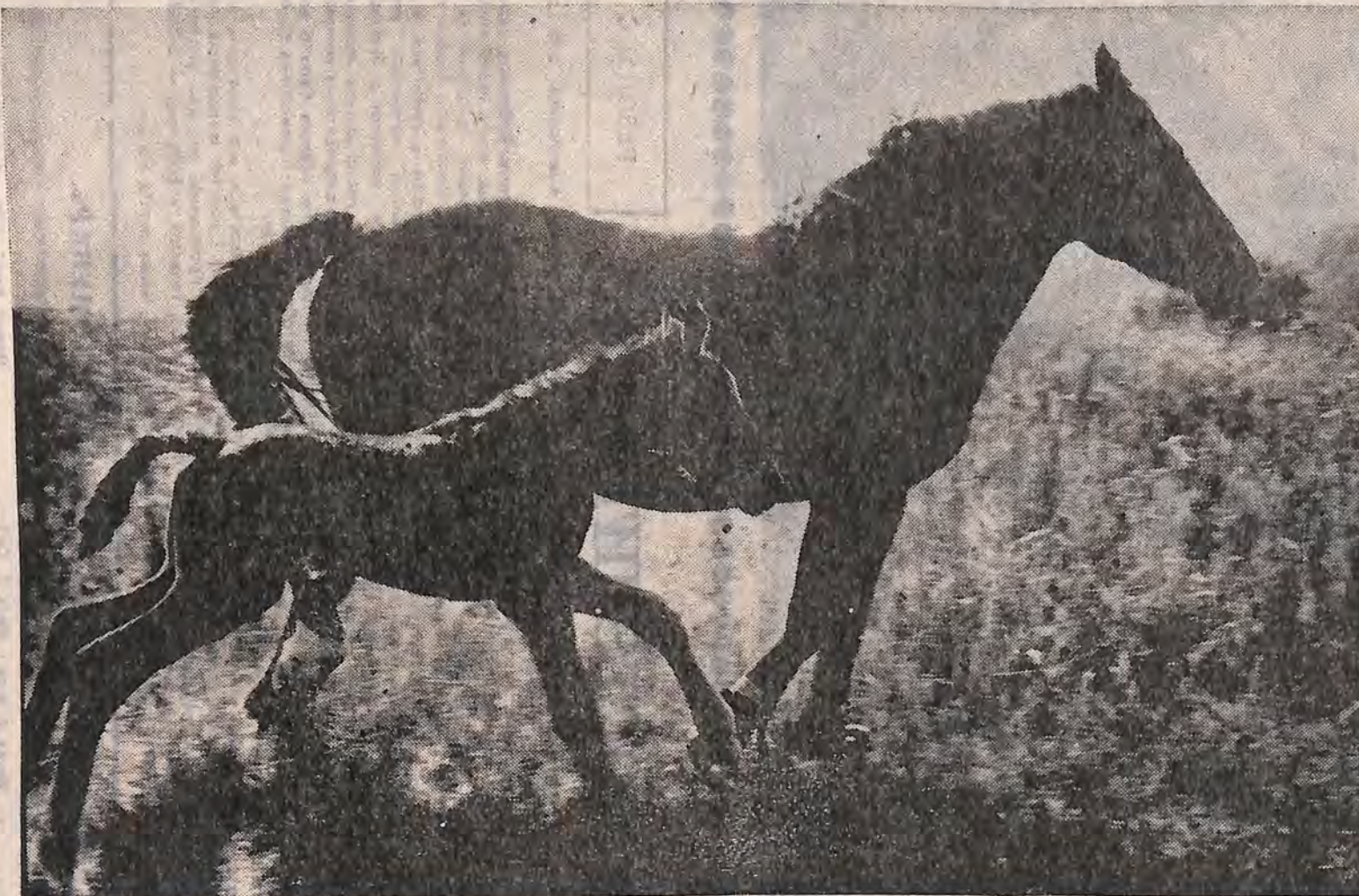
Не все, однак, тільки пощезає — дещо й з'являється. Приміром, коні посеред міста. Вони безприв'язні, сфотографовані нами не в загороді, а посеред великого луку неподалік заводу «Калькулятор». І хлопчина-риболов, і дідусь, котрий привів на добру траву козу, сказали, що коні ті — циганські. Ми зразу уявили собі на цих просторах і шатри, і вогнища, і циганські танці, але скільки не визирали та не шукали в очеретах хоча б пастуха — так і не помітили. Гриваті щипали мураву, мов пришельці нізвідки, та все ж, очевидно, про них піклувалися, бо в одній конячині була перев'язана нога, та й цибаті лошата означали, що в поповненні табуна хтось зацікавлений.

Ось так познавав Світловдськ дослідження, а те, що буде в майбутньому? Чи не зникне місто, чи не стане воно копією факту чи мета жителів міста? Чи то не світловдці, а невідомий художник мусив переорієнтуватися так хутко, що навіть не замайлював як слід попереднього напису «Партія»? Чи...

Три крапки доповнить змістом прийдеши.

П. ДАНИЛЕНКО.

СТЬ ПОЖИВАЄ?

ФОТОГРАФУЄ ВАСИЛЬ ГРИБ

НА РІЗНІ
ТЕМИ

ХРАМ НА АВТОСТРАДІ

«Той мурує, той руйнує...». Давні рядки великого Шевченка до недавніх часів могли стосуватися так: муруємо завод, АЕС і бездарні житлові коробки, а руйнуємо... не завжди венте і віджили, а й красу та дух. Культові споруди потерпіли од «того, хто руйнує» чи не найбільше. Храм Христа Спасителя в Москві підірвали. Собор у Новомиргороді ро-

збрали на цеглу для цукрозаводу. Покровську (Ковалівську) церкву в Кіровограді залишили-було тліти повільною смертю...

А в Світловодську церкву мурують! Це одне з рідкісних будівництв, на яке приємно дивитися. Що віруючі зможуть реалізувати свої духовні потреби — то одне. А друге — це будуватися окраса міста. Куполи, які ви-

бачите, вже готові. У ризованніях — майбутня дзвіниця, а макет у руках настоятеля отця Василя Шимана дає уявлення про її майбутній вигляд.

Православний храм архієпископа божого Михайла зводиться на залишках старої церкви, яка після закриття в часи Хрущова слугувала бібліотекою. У новій церкві світлий дерев'яний купол, хороша акустика, на ві-

тарі — принесені віруючими ікони. Вже ведеться служба. Споруджується храм, як сказав отець Василь, на гроші віруючих, міськвиконком дав 10 тис. крб., цегельний завод продав білої, аж сріблястої цегли. На будові допомагають бажуючі.

...Візьмемо російське Золоте кільце, Прибалтику, Західну Україну, зарубіжну Європу. Там у містах і селах культові спо-

руди — перлини архітектури, і, якщо дозволяє ландшафт, їх стараються розмістити на узвишші. Світловодськ стоїть якраз на пагорбах, а новий храм буде в глибокій низині. Хоч і коло мальовничого ставочка, зате зовсім поряд із автотрасою, майже на ній.

— Я й хотів, аби храм божий був на помітному місці, — пояснює отець

настоятель, — а мені скажи: тут буде. А почали будувати, то говорять: аби знали, що так гарно вийде, на видному місці б розмістили...

Та сподіваємося, що 29-метрова дзвіниця серед одноповерхових особняків і зелені не загубиться...

Н. ЧЕРСЬКА.
Фото В. ГРИБА.
м. Світловодськ.

«Ні вкритися, ні постелити...»

РЕЗОНАНС

У пошті сектору культури й моралі «Молодого комунара» зібралось кілька цікавих листів. Кіровоградці М. Стратулат сподобалась стаття «Босоніж по довгій ниві», опублікована в нашій газеті 11 серпня цього року. Марина дякує її авторові Д. Танському за теплу розповідь про його бабуню. «Я читала свої бабусі цю статтю, і сміялася, і сльози на очах появились... Опис біографії старенької спонукав авторку листа до роздумів про минуле й сьогодення: «Після війни не було нічого, хати розбомблені, ні вкритися, ні постелити, на-же моя бабуся, а дівчата босі йшли в клуб потанцювати під балалайку». Це колись. А тепер: «Молодь не знає, куди прихилитися, чи до комсомолу, чи до руху, бо всі тепер нервові, безпорадні стали якісь»...

Ну що ж, ці спостереження не позбавлені точності. А ось інший автор пропонує, куди «прихилитися». А. Гандрабуров із Кіровоградського району, член Ради Української Духовної Республіки (про неї газета не раз писала), закликає до збереження історичних цінностей нашого народу. Він висловлює надію, що

відчутний внесок у духовне відродження української нації можуть внести, зокрема, комсомол, студентство, Рух, Товариство української мови. Автор запрошує до розкриття археологічних таємниць Кіровоградщини.

У наш динамічний час події старіють, що називається, не по днях, а по годинах. Ми вже написали про святкування Днів козацької слави в Кіровограді, аж тут і лист кіровоградця С. Кудрі із враженнями про ту акцію. Нам здалося, що автор підмітив типові для нашої мітингової демократії штрихи: «Одна огрядна пенсіонерка, умудрившись перебити багатоголосий хор демонстрантів, не без роздратування зарепетуєвала: «Бугаї, ідіть на поле врожай збирати!». А деякі дядечки в дискусіях використовували «широкий спектр солов'ячих матроських словечок». Автор вважає, що бездуховність виставляє «весь український народ на всезагальне посміховисько», але все ж сподівається, що процес пробудження національної свідомості, повернення втрачених моральних цінностей почався і, не виключе-

но, «Кіровоград ще зможе відвоювати собі звання культурного міста».

Автор наступного листа, житель Бобринця, своє прізвище та адресу нам повідомив, але в газеті просив не вказувати. Цей молодий чоловік, причетний до мистецтва, пропонує, як можна допомогти бідним людям, у котрих і сьогодні є проблеми із «вкритися та постелитися». «Можна самодіяльним музичним, хоровим, танцювальним колективам поїздити з благодійними концертами, а на виручені гроші купити коляски інвалідам. І самих їх безплатно запросити на концерти, побільше квітів їм подарувати. Можна було б закупити спеціальний автобус інвалідів Кіровограда (і, очевидно, інших міст». — РЕД.)»

Наш дописувач сподівається, що «хоч це» зможуть організувати комсомол і комітет молодіжних організацій. Він лишає для пропозицій (які нам видаються дуже своєчасними), телефон у Бобринці — 3-24-20.

Чекаємо, друзі, нових листів од вас.

ВОСЬМА СТОРІНКА ● 15 ВЕРЕСНЯ 1990 РОКУ ● «МОЛОДИЙ КОМУНАР»

Наступний тур конкурсу

ШАХОВИЙ
КЛУБ
«КАТКА»

Як завжди, перш ніж запропонувати завдання восьмого туру, пропонуємо перевірити рішення минулого туру.

ЗАВДАННЯ 1

1. Фg3 Крf5 2. Фf3+ Фf4 3. e4X.
1. ...Тf4 3. g4X.
1. ...Крd5 2. Фd3+ Фd4 3. c4X.
2. ...Тd4 3. e4X.

ЗАВДАННЯ 2

1. b3! Загрожує 2. Фd2! та 3. f3X.
1. ...c3 2. Ф:h5 та 3. Фc4X.
1. ...Т:a3 2. С:b6 Кр:e5 3. Фd4X.
1. ...Т:a8 2. С:b7 Кр:f4 3. g3X.

ЗАВДАННЯ 3

1. Фa6! 2. Кg2+ Кр:e5 3. Се3X.
1. ...Ch6! 2. Фb6! Кр:e5 3. К:g4X.

1. ...Кр:e5 2. К:g4+ Крd4 3. Се3X.

ЗАВДАННЯ 4

1. Кg6 Тd5 2. Сb5+ Крd4 3. Тd3X.
1. ...Ch8 2. Фf5+ Крd4 3. c3X.
1. ...Кс6 2. Тf4+ Крe3 3. Фh3X.

А зараз завдання нового туру.

ЗАВДАННЯ 1

- Білі: Крa1, Фg8, Ca7, Ce4, Кc5, Kg4, n.n. a4, a5, b3, e5, e7, g2 (12).
- Чорні: Крd4, Фf7, Th7, Th2, Cf1, Kh5, Kb1, n.n. c6, c3, e2, d2 (11).

Мат в 3 ходи. (3 очка).

ЗАВДАННЯ 2

- Білі: Крh7, Фf4, Th4, Kd6, n.n. h5, c6, d4, e3, e6, f5 (10).

- Чорні: Крd5, Cd8, Ch1, Ka8, Kg8, n.n. a7, b7, h6, d2, f7, f6, h6 (12).

Мат в 3 ходи. (3 очка).

ЗАВДАННЯ 3

- Білі: Крa4, Тg5, Ca1, Cd1, Ka7, Ke7, n.n. a2, b4, c2, f5, h5 (11).
- Чорні: Крc4, Фg3, Тg1, Th2, Cf1, n.n. a3, d4, d2, g4 (9).

Мат в 3 ходи. (3 очка).

ЗАВДАННЯ 4

- Білі: Крa8, Фc7, Ch2, Кc5, Kd5, n.n. b3, h5, c4, c6 (9).
- Чорні: Крd4, Тd2, Тf4, Се3, Ch1, Kf1, n.n. c3, c2, f7, f5, g4, g2 (12).

Мат в 3 ходи. (3 очка).

Від 8 до 18 з перервою на обід

У мене руки свербіли написати фейлетона. Треба зізнатися, якимось спробувала, амовна один знайомий сатирик. Та написала очевидно так, що, як кажуть, і сміх і гірх — бо ніхто не сміявся, читаючи. Ось із тих пір і не пишу, а поки моя приятелька з екранів телевізора згадує тьотю Соню, яка все знає, я сиджу і думаю про те, що життя наше все більше нагадує фейлетонну ситуацію.

Втім, не будемо вдаватися до подробиць, бо саме час і час познайомити з листом ветерана Великої Вітчизняної війни, жителя селища Нового Л. І. Підвисоцького. Прочитала його, от тоді якраз і почали свербіти руки. Все, кажу своєму колезі, поїхала я в селище Нове. А він відповідає: ото, мовляв, і добре, вже давно хотів тобі порадити. Розумієте на що натякає? Та я, між нами кажучи, жарту розумію. Сьогодні жити у селищі Новому якщо не особливо честь, то принаймні зовсім непогано. Селище це як оазис серед степу широкого. Нові будинки, школа, магазини (де за просто можна придбати індійський чай, наприклад), лікарня. Я маю на увазі не психіатричну лікарню, яку в народі до цих пір називають «антика». На центральній вулиці Металургів, поряд із приміщенням широко відомого тепер дитячого хореографічного ансамблю «В гостях у казки» збудовано нову прекрасну поліклініку. А при цій поліклініці розміщено стаціонар. І не просто стаціонар, а... ходячий. Саме з приводу цього закладу і метав громи та блискавки у своєму листі Л. І. Підвисоцький. Справа в тому, що стаціонар — з дещо незвичною формою лікування. Хворі знаходяться тут з 8 до 18 години вечора. Ночувати

йдуть додому. Воно б і нічого, навіть вигідно. Багато хто з нас, пошлі нам, Боже, здоров'я, не відмовилися б від такого лікування. Перебувати весь день під контролем лікарів, одержувати потрібні процедури, відпочивати — хіба це погано? Забігаючи наперед, можу посвідчити, що більшість пацієнтів стаціонару саме так і реагували на всі мої питання щодо лікування: а що поганого? Робітниця ЧЛЗ Л. І. Берегова заповнила, що дома б у неї можливостей полікуватися не було: «Хіба б я влягалася». Бідні наші жіночки...

Загалом форма денного стаціонару зовсім непогана. Головний лікар О. М. Матішин говорить, що у них хворі видужують швидше. Наприклад, якщо у звичайній лікарні пневмонія, тобто запалення легень, лікується днів за 25, то тут через 15 днів людина повністю стає працездатною.

Отже, висловлюючи своє невдоволення «ходячим стаціонаром», наш дописувач Л. І. Підвисоцький висловив дуже суб'єктивну думку? З одного боку — так, але з іншого... Хочу познайомити читачів із деякими думками Леоніда Івановича. Ось вони: «Нам казали і кажуть, — пише товариш Підвисоцький, — що «радянський хворий» найздоровіший хворий у світі» і для цього у селищі Новому збудували 4-поверхову поліклініку із стаціонаром для хворих, але... без харчоблоку».

Ой, Леоніде Івановичу, не беріть гріха на душу, бо поліклініка таки гарна, обладнана за останнім словом техніки. Що стосується харчоблоку, то отой харчоблок всьому і причина. Його у стаціонарі справді немає. І не дуже перебільшував Леонід Іванович, коли писав, що

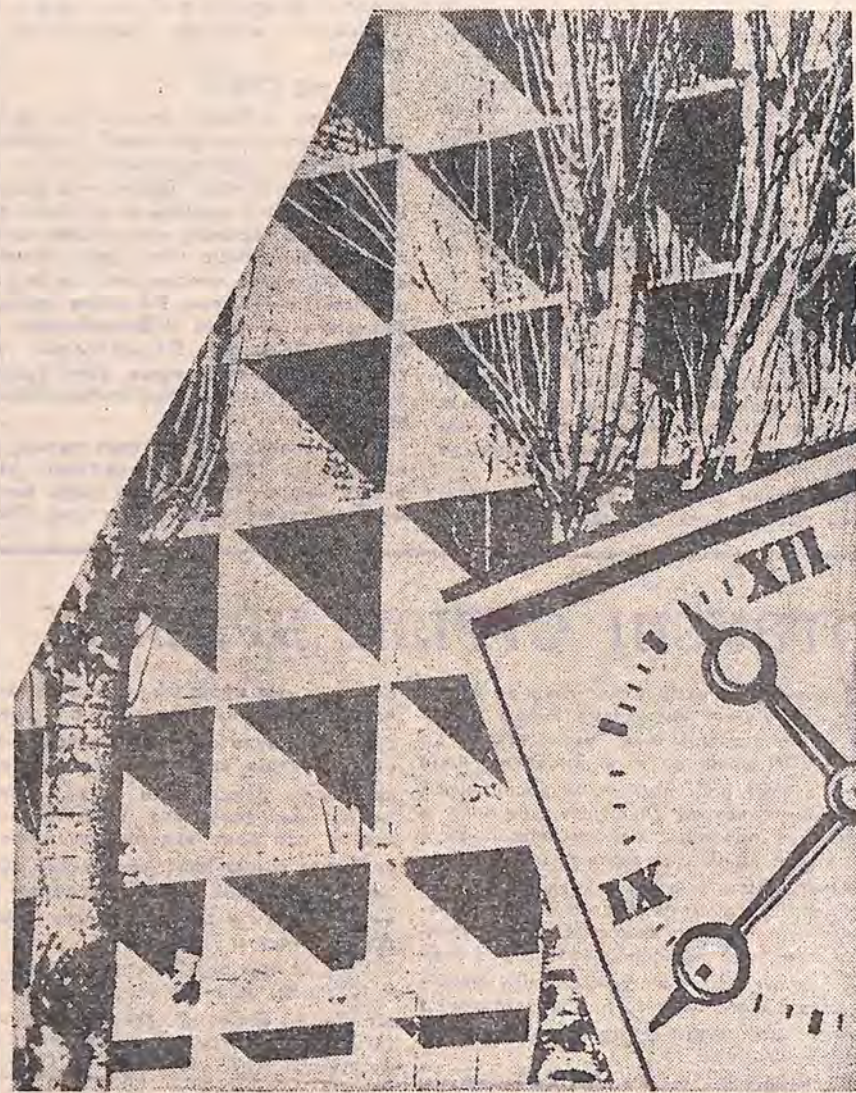
лікування в стаціонарі вимагає не лише власних ліків, але й домашніх горщиків з борщем. Мені чомусь здається, що з лікарнею ще не аса вирішено, не може бути, щоб хворих ще й на обід додому посилали. Але факти, як відомо, річ уперта, харчоблок будівництвом поліклініки не запланований. Навіщо, вважає дехто, можна додому прийти, адже «село — одна вулиця». Мене переконували в цьому і деякі хворі, і особливо О. М. Матішин, але не переконали. Тут я більше апелую до Л. І. Підвисоцького, якщо хворий ще й на обід ходитиме...

Вміють у нас генерувати ідеї, а доводити до логічного кінця ніхто не збирається. «Село — одна вулиця»? А он пацієнтка стаціонару робітниця ЧЛЗ Г. І. Рябоштан живе в селі Грузькому. Ті як бути? Булочка з молоком — смачна, звичайно, але замість обіду... Хворій людині?

— Леоніде Івановичу, — делікатно звернулася до автора листа в редакцію, — а чому лише ви турбуєтесь про харчоблок? Я розмовляла з багатьма хворими стаціонару, вони висловлювались не так рішуче. Навіть на-впаки...

— Наші люди звикли до невлаштованості. Нехай буде, як є... А мені це не подобається. Світ повинен еволюціювати. Лікування у такому стаціонарі — це знущання над людьми. Ні, я не заперечую, що медичний персонал там уважний, хороший, що лікарі і медсестри — прекрасні фахівці. Та чому я повинен ходити на обід додому? В обласному і міському відділі охорони здоров'я обіцяли...

Я не знаю, хто що обіцяв Леоніду Івановичу у здоров'ї, але те, що там на обідняки мастаки,

знаю добре! І не лише ветеран Підвисоцький незадоволений вирішенням проблем із харчоблоком. Свого часу існувала домовленість із психіатричною лікарнею, що возитимуть їх звідти. Та врешті психіатрія відмовилася, пояснюючи це тим, що у них «такий контингент хворих — може запросто убити кожного чужого, хто прийде з бідом до їхнього харчоблоку».

А без емоцій — санстанція возити їх заборонила і це, ми вважаємо, вірно. Однак, подбати про нормальне лікування хворих у селищі Новому необхідно. Тим більше, що всі умови для цього існують. Прекрасна поліклініка, де обладнані різні медичні кабінети, у тому числі кабінет фітотерапії, водних процедур, фізично-лікувальний кабінет тощо; у

селищі Новому багатий господар — ЧЛЗ. Отже все можна вирішити на високому рівні. «Ходячий стаціонар» сьогодні потрібен. Я переконана в цьому. Якщо людина хоч підлікуватися, то чому б їй це не зробити? Але в мене не викликає ентузіазму те, що в лікарню хворий позинен ходити, як на роботу: з 8 до 18 із перервою на обід.

В. ЛЕВЧОКО.

м. Кіровоград, вул. Полтавська, 71

Неділя, 16 вересня

10.00 Мультфільм.

11.30 «Моссад».

13.30, 17.30 «Переможені вовки». Бойовик.

15.30 «Уіллоу». Фантастика.

19.30 «Слово поліцейського». Бойовик. У головній ролі Ален Делон.

21.30 «Школа злодійства». 2 серія. Комедія.

ПОНЕДІЛОК, 17 вересня

10.00 «Спляча красуня». Мультфільм.

11.30 «Війна льодяних піратів». Фантастика.

13.30, 17.30 «Убивці поліцейських». 1 частина. Бойовик.

15.30 «Космічна лють». Фантастика.

19.30 «Коли не рятує сквище». Бойовик.

21.30 «Жінка у дзеркалі».

ВІВТОРОК, 18 вересня

10.00 «Олімпійські ігри звірів». Мультфільм.

11.30 «Кінг Конг з Гонконгу».

13.30, 17.30 «Убивці поліцейських». 2 частина. Бойовик.

15.30 «Ангел вогню». Бойовик.

19.30 «Смертельна пультка». Бойовик.

21.30 «Хелловіні». 3 частина. Фільм жахів.

СЕРЕДА, 19 вересня

10.00 «Аліса в Країні Чарів». Мультфільм.

11.30 «Робофорс». Фантастика.

13.30, 17.30 «Кіготь-убивця завдає удар». Бойовик.

15.30 «Кобра». Бойовик. У головній ролі С. Сталлоне.

19.30 «Тигр Карате». 1 частина. Бойовик.

21.30 «Хелловіні». Фільм жахів.

ЧЕТВЕР, 20 вересня

10.00 «Суперкіт». Мультфільм.

11.30 «Космічний мисливць». Фантастика.

13.30, 17.30 «Майстер Бластер». Бойовик.

15.30 «Синдром «Омега». Бойовик.

19.30 «Тигр Карате». 3 частина. Бойовик.

У головній ролі Жан Клод Ван Дам.

21.30 «Хлопець із того світу».

П'ЯТНИЦЯ, 21 вересня

10.00 «Пінокіо». Мультфільм.

11.30 «Останній зоряний воїн». Фантастика.

13.30, 17.30 «Залізний орел». Бойовик.

15.30 «Час насильства». Бойовик.

19.30 «Кіборг». Бойовик. У головній ролі Ж. К. Ван Дам.

21.30 «Місто жахів».

СУБОТА, 22 вересня

10.00 «Робін Гуд». Мультфільм.

11.30 «Говард-качка». Фантастика.

13.30, 17.30 «Почуття люті». Бойовик.

15.30 «Поліцейський і бандит». Комедія.

19.30 «Кривавий спорт». Бойовик. У головній ролі Ж. К. Ван Дам.

21.30 «Божезвільний готель». Комедія.

НЕДІЛЯ, 23 вересня

10.00 «Про турботливих ведмедів». Мультфільм.

11.30 «Хто підставив Чарлі Спенсера». Детектив.

13.30, 17.30 «Смертоносні білці Шаоліня». Бойовик.

15.30 «Воїни Бронкса». Бойовик.

19.30 «Чорний орел». Бойовик. У головній ролі Ж. К. Ван Дам.

21.30 «Хитрун». Комедія.

КАЛЕНДОСКОП
НОВИХ ВІДКРИТТІВ

ПІВОВАРИ І КОСМОС

Німецьких пивоварів потягло у Всесвіт! Під час наступного європейського космічного польоту бременська фірма «Бекс» має намір облагородити свої гриби.

Однак інші фірми також зацікавилися дослідженнями в умовах невагомості. Проте, виявилось, що на Землі такі ж дослідження набагато дешевші. Наприкінці вересня на території Бременського університету буде введено до ладу спеціальну башту висотою 146 метрів, призначену для утворення ефекту невагомості у вільному падінні. Попит величезний: «бременська башта» вже нині замовлена на кілька років наперед.

СОІ ПРОТИ САРАНЧІ

Останнім часом учені посилено прагнуть знайти практичне застосування зброї, розробленій для реалізації програми СОІ. Як повідомляє британський журнал «Нейчер», є думка використовувати потужні лазери для знищення саранчи в Африці та на Середньому Сході.

Дослідники шукають ефективну стратегію проти комах, які здатні завдавати

великої шкоди. Застосування лазерної техніки дозволяло б буквально «засмажувати» саранчу. Мертва саранча — чудове добриво, крім цього, це дозволило б відмовитися від використання отрутохімікатів.

У той же час можливе також використання вертольотів з вогнеметними пристроями. А для завчасного виявлення крилатих шкідників вчені пропонують пристосовувати військові розвідувальні супутники.

ЗАСІБ ВІД СТРЕСУ

Сьогодні в Японії подолання стресів стало досить актуальною проблемою при 12-годинному робочому дні та короткому відпочинку. Традиційній розрядці через східну медитацію сучасний японець віддає перевагу найновішим технічним засобам. Якщо тіло і душа відпочивають — мозок випромінює альфа-хвилі на частоті 8—13 герц. На цьому принципі базуються так звані «підбадьорюючі динаміки». Оснащені біомоніторами для контролю мозкових хвиль, вони охоплюють людину потоком радіовипромінювання відповідної частоти.

Інший спосіб використовує явище, відоме ще 1934 року: світлові хвилі певної частоти спонукують мозок випромінювати хвилі такої ж частоти. Спеці-

альний пристрій за допомогою електронних окулярів утворює світлові видіння. Такий сеанс розрядки триває годину. Як стверджують японські дослідники, електронна терапія має позитивний вплив на фізіологію та психологію людини.

У ПОШУКУ ЄДИНИХ КРИТЕРІЇВ

Консенсусу у підходах до діагностики захворювань психіки досягти важко, але це можливо і необхідно. До такого висновку дійшли учасники радянсько-американського симпозиуму «Молекулярна генетика психічних захворювань», що проходив у Москві. Розбіжності у принципах діагностики недуг психіки існували завжди: на відміну від колег інших медичних спеціальностей психіатри не володіли методами виявлення, вимірювання «матеріальних субстратів» хвороб, які, схоже, все-таки є. Звісно, їхні пошуки вимагають точного визначення предмету дослідження.

На московській зустрічі було вчинено спробу професійно оцінити особливості систематики душевних захворювань, що використовується в СРСР та США, виробити єдиний підхід до оцінки різних форм душевних розладів. У тому числі пограничних, таких, зокрема, як мляво протікаюча шизофренія. Учасники симпозиуму

обговорили також шляхи об'єднання зусиль у вивченні генетичних основ психічних захворювань.

Це новий напрямок психіатрії, із розвитком якого пов'язуються сподівання не лише на створення об'єктивних методів діагностики, специфічного, спрямованого на «субстрат» хвороби лікування, але й профілактики розладів психіки. Як показали дискусії, у руках і радянських, і американських спеціалістів уже є так звані маркери, що необхідні для пошуку конкретних генів, що відповідають за появу душевних недуг. Реальною стає перспектива виділення серед населення груп ризику, схильних до їх розвитку. Іншими словами, вперше з'являється можливість створення науково обгрунтованої системи профілактики, що матиме молекулярно-біологічний «інструмент» оцінки ризику прояву різних форм душевних захворювань.

Радянські та американські спеціалісти обмінялися отриманими в національних лабораторіях генетичними маркерами, на виділення кожного з яких витрачені роки копіткої праці.

Елеонора ГОРБУНОВА,
науковий оглядач.
(ІАН).

ОТРУЄНІ СТРИЛИ ДРЕВНІХ

В одному із залів Єгипетського національного музею виставлено кілька десятків стріл, що орієнтовно відносяться до 3500—3190 років до н. е. Знайдені вони були в 1903 році німецьким дослідником Райснером, котрий виконував розкопки в одному з поховань району Нагель-Дер. Усі стріли приблизно однакового розміру: близько 10 сантиметрів у довжину та 6—8 міліметрів у діаметрі. Гостро відточені наконечники покриті якоюсь білою речовиною. Там були знайдені також кілька бамбукових трубочок такого ж розміру, надрізаних з одного боку та гостро заточених з іншого, що, мабуть, призначалося для особливих цілей.

До останнього часу стріли не викликали інтересу дослідників. Однак не так давно двоє єгипетських вчених вирішили їх уважно дослідити.

В одній із лабораторій був зроблений аналіз білої речовини із наконечників, оскільки з'явилось припущення, що це отрута. Попередні дослідження показали, що

речовина має неорганічне походження, хоча на самих наконечниках є й органічні субстанції. Було висунуто припущення: при обробці стріл використовувалася отрута, що здатна розслабляти м'язи. Наявність же органіки дозволяла зробити висновок про те, що вони використовувалися для ураження живих істот: або людей, або для захисту від диких тварин, але не для полювання, позаяк у такому випадку м'ясо було б отруєним.

Уперше про отруєні стріли стало відомо у 1595 році, коли Вальтер Ралі повідомив, що індійці Оріноко вбивали свою жертву стрілами з отрутою кураре, що викликає задуху.

На сьогодні єгипетські дослідники прагнуть виявити, хто першим використовував отруєні стріли — древні єгиптяни чи індійці. Відповідь на це питання може дати порівняльний аналіз стріл і трубок.

Володимир ГРУНІН.
(ІАН).

ПОЛЬЩА. Як укомплектувати правоохоронні органи молодими, здібними, компетентними надрами? Ця серйозна проблема в передчутті зростаючої злочинності переростає у державну.

На знімку: у Варшаві відкрито тимчасовий центр по набору на службу до поліції перспективних молодих хлопців. Абітурієнтам показують зброю, яку використовують у поліції.

Фото ЦАФ — ТАРС.

КАРНАСУТРА

(Продовження. Поч. у №№ 29—35).

Жінками-приятельками, з якими заборонений тілесний зв'язок, вважаються:

Ті, з якими ми бавилися в піску (подруги дитинства), щодо яких маємо борги за виявлені послуги.

Ті, що мають схожі уподобання та схильності.

Ті, з якими ходили до школи.

Ті, що знають наші таємниці і ганджі, як і ми їхні.

Наші молочні сестри, дівчата, котрі виховувалися із нами; спадкові подруги, тобто, ті, що належать до роду, пов'язаних спадковою приязню.

Приятельні ці мають володіти таними цнотами: щирість, сталість, відданість, рішучість, брак пожадливості, незрадливості, перевірена вірність у дотриманні наших секретів.

АПЕНДИКС ДО РОЗДІЛУ 3

НАІКА. Мова про жінок заміжніх, котрі мають коханця, як і про таких, що живуть самотньо, вдів. Ці останні, а в Індії їх немало — і то в розквіті сил, часто змушені перевертати вагітність, щоб приховати наслідки своєї поведінки. Неприховання цього загрожувало б їм вигнанням із насти.

Усі знають засоби, що викликають штучне переривання вагітності. Якщо вже «ліки» не поділяти, деякі сягають по механічні засоби, що часто загрожують їхньому життю. Подібні факти повідомляли європейські лікарі, котрих у таких випадках викликали місцеві жінки. Якщо жоден із засобів не допомагав, вагітні вдови під виглядом подорожніх чи паломниць виїжджали десь далеко для пологів.

Видалення плоду було еластиве також поведінці римських дам вільних звичаїв часів Овідія. Поет присвятив окрему елегію тавруванню ганьбою вчинку, здійсненого його приятелькою Корінною («Аморес»):

«Та, котра першою відважилася знищити ніжний плід, заслуговувала на те, аби смертю від власної зброї. Звісно, щоби на твоєму животі не були помітні компроментуючі зморшки, ти мусиш вчинити спустошення на полі, де вела любовний зматаня.

Якби така пранкіта сподобалася древнім матерям, рід людський давно б загинув на пні. Жінки, пощо підло розтинає ваше материнське лоно і дає гірну отруту ще не народженим?

Навіть тигриця, що живе в печерах Вірменії, не така підступна: левіця також ніколи не позбувається свого

плоду. А цей злочин тим часом чинять слабкі й нестійкі жінки — того лише, що не безкарно.

Часто та, що вбиває дитину у своєму лоні, гине сама. І коли несуть її з розкошаним волоссям на вогнище, оточуючі говорять, що така марна доля зустріла її слушно.

МИСТЕЦТВО ЗВАБЛЮВАТИ ЗА ОВІДІЕМ («Арс аматорія»):

«Перш за все маєш набратися переконання, що ножену жінку можна здобути, варто лише розставити тенета. Скоріше птахи замовкнуть на весну, а влітку — польові коники, а мисливський хорт втіче від зайця, ніж жінка спротивиться чулим заграванням молодого мунчини.

Навіть та, котра здається нечулою, прагне того. Як мунчині, так і жінці заборонена любов справляє приємність, мунчина однак слабо приховує свої почуття, а жінка жадає приховано.

Якби мунчини домовилися не турбуватися про прихильність жінок, ті з несподіванки одразу б кинулися в їхні обійми.

Невже ви не чули, як на смарагдовій луці ялівна ричить від любові до бика, а кляча іржить, помітивши вогнистого жеребця?

Жага жінок сильніша за нашу і відзначається більшою раптовістю. А отже, не сумнівайся, що можеш досягти триумфу над усіма молодими красунями. Серед багатьох знайдеться щонайбільше одна, котра тобі опиратиметься. І ті, котрі віддаються легко, і ті, що чинять опір, та сама любов'ять, щоб їх просили.

А якщо навіть тобі не пощастить, то тебе зустріне лише відмова. Але чому це мало б бути поразкою, скоро новий предмет прагнення миліший? Чуже завжди смачніше за власне. Збійжия на чужому лані завжди здається доріднішим, а корови сусіда заше мають тугіші вим'я.

ЖІНКИ, КОТРИ НЕ ПРИХОВУЮТЬ СВОЄЇ ТІЛЕСНОСТІ. ГІ. В Індії завжди дотримувалися у стосунках між статями правил пристойності і нікому не могло прийти до голови відійти від них.

Коли, приміром, подорожувала громада, мунчини йшли попереду і затримувалися лише перед бродом, щоб подати руки жінкам. Ті занасувалися вище стегон, але жоден із чоловіків не озирався, щоби підглядіти.

Будь-яка провокація на людях щодо особи протилежної статі, більш того — всяке кокетство невідомі. Жінка б почувалася ображеною, якби чоловік на вулиці став виявляти їй якісь знаки уваги.

Далі ми побачимо, що мунчина, котрий прагне залишитися до жінки, не робить цього прямо, а сягає по няті, двозначності, які могли б стосуватися й іншої особи.

З іншого боку Індійські жінки звичні до того, що їх створено для духовної розкоші, вони нездатні протистояти залицянням, хай навіть їм бракувало б темпераменту й уяви, що нерідко зустрічається в дравідійській стороні (південь Індії).

ПЕРЕШКОДИ, ЯКІ УНЕМОЖЛИВЮЮТЬ УКЛАДАННЯ ШЛЮБУ ЗА ДОКТРИНОЮ КОСТЬОЛУ. Індійські назуїстики, як бачимо, йдуть далі християн, якщо мова про недовпустимість статевого акту; він заборонений для осіб, чий ріднини поєднані спадковою дружбою, а тому й між родичами всіх гатунків.

У своїй «Моральній теології» отець Гуру говорить, що тілесний зв'язок між родичами або переліченими Костьолом ступенями заборонений; на тему перешкоди в укладанні шлюбу говориться так:

«Ст. 800. — Далека рідня є зв'язком, що утворюється з рідними особами, з якою є тілесний стосунок; або ж зв'язок з тілесного стосунку між однією особою та рідними іншої. Отже існує далека спорідненість між чоловіком і кузинами дружини і навпаки.

Далека спорідненість іде або від зв'язку легального — шлюбу, або зв'язку нелегального, розпусти, перелюбства або кровозмішання».

«Ст. 811. — Далека спорідненість, що виходить з легального зв'язку, не дозволяє шлюб аж до четвертого коліна; з нелегального — до другого.

Далека спорідненість виникає тільки через проведення і виконання статевого акту та, що з цього може з'явитися потомство».

«Ст. 812. — Той, хто согрішив із двома сестрами або двома кузинами з тітчиного боку, а чи з матір'ю і дочкою, не може одружитися на жодній із них.

Мунчина, согрішивши із сестрою, кузиною або тіткою дружини, мусить виконати, однак не може домогатися виконання подружнього обов'язку; позаяк мова про право суто забороняюче, невинний не може страждати через гріх винного.

Не вважається позбавленим права домогатися виконання подружнього обов'язку той, хто согрішив із власними кузинами, бо таким чином не простежується далека спорідненість із власною дружиною.

(Але — це коли гріх вчинено до шлюбу, оскільки перелюбство позбавляє винного такого права).

Дружба, особливо спадкова, рідня і вихід із насти є для браміна єдиними принциповими перешкодами для здійснення статевого акту; далі ми побачимо, що завжди дозволяється займатися розпустою і майже завжди виправдовується перелюбство.

Деталю їх суворо заборонено і в цьому випадку отець Гуру виступає лише інтерпретатором християнської моралі:

«Ст. 411. — Розпуста є потягом, що порушує лад у коханні і являє собою тілесну розкіш (делектацію венереа), що її зазнають добровільно поза шлюбом. Отже розкіш ця іде від розпалювання інстинкту, призначеного для запліднення, і її не слід плутати з суто духовною розкішю, яка постає від дії об'єкту на якісь почуття, приміром, об'єкту баченого очима. Таким чином, об'єкт розпусти однієї природи, духовних переживань — іншої. Духовна розкіш тому є або негарною, або в принципі не перевищує меж буденного гріху.

(Далі буде).

З 17 по 23 вересня

понеділок

17 ВЕРЕСНЯ

▲ УТ

16.00 — Новини. 16.10 — Концерт симфонічної музики. 16.55 — Документальний телефільм «Чумацький шлях». 17.50 — Музичний фільм «Відродження». 18.00 — «День за днем». (Кіровоград). 18.20 — Вистава Бriansького драмтеатру. «Постійність жінок» за комедією Сомерсета Моєма. (Кіровоград). 19.30 — Актуальна камера. 20.00 — Продовження вистави Бriansького драмтеатру «Жіноча постійність» за комедією Сомерсета Моєма. (Кіровоград). 20.40 — Реклама. 20.45 — На добраніч. діти! 21.00 — «Заплановані зустрічі». В передачі беруть участь народні депутати УРСР В. Панченко, О. Тарасенко, В. Шиньків. (Кіровоград). 22.15 — Вечірній вісник. 22.45 — Джазові вітражі.

▲ ЦТ (І програма)

5.30 — 120 хвилин. 7.30 — Мультфільм. 7.55 — Футбольний огляд. 8.25 — Грай, гармонь. 10.30 — Життя. Земля! 11.30 — Час. Телевізійна служба новин. 14.30 — ТSN. Телевізійна служба новин. 14.45 — «Хто прислухався до лоша?». Документальний телефільм. 15.10 — Концерт європейського оркестру барокко. 15.45 — Дитяча година (з уроком французької мови). 16.45 — Ми і економіка. 17.30 — Час. Телевізійна служба новин. 18.00 — Прем'єра науково-популярного телефільму «Архів часу». 1 серія. «Мешканці останнього рифу океану». 18.30 — Актуальне інтерв'ю. 18.40 — «Дранон». Мультфільм для дорослих. 18.50 — «Рабин Ізаура». Художній телефільм. 6 серія. 20.00 — Час. Телевізійна служба новин. 20.40 — Колаж. 20.45 — Прем'єра фільму-

вистави «Заметіль». Автор Л. Леонів. 23.25 — ТSN. Телевізійна служба новин.

вівторок

18 ВЕРЕСНЯ

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Музичний телефільм «Анатолій Солов'яненко. На сцені і поза сценою». 10.10 — Доброго вам здоров'я. 10.40 — А. Міллер. «Ціна». Вистава. 13.10 — Концерт. 13.35 — «Спадщина» Покришкина. Частина 5. «Вертинські». 16.00 — Новини. 16.10 — Для дітей. «Веселка». 16.50 — Ринкові відносини: шляхи вирішення. 17.20 — Музичний фільм «Манускрипт». 18.25 — Документальний телефільм «Протягом усього життя». 18.45 — Реклама. 18.50 — У світі балету. 19.30 — Актуальна камера. 20.00 — А. Хачатурян. Концерт для скрипки з оркестром. 20.40 — Реклама. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — Вперше на екрані УТ. Художній фільм «Дорога у пекло». 1 серія. 22.20 — Вечірній вісник. 22.50 — Концерт ансамблю «Логос» Московського центру старовинної музики.

▲ ЦТ (І програма)

5.30 — 120 хвилин. 7.35 — Мультфільм. 7.45 — Л. Леонів. «Заметіль». Фільм-вистава. 10.25 — Дитяча година (з уроком французької мови). 11.25 — Колаж. 11.30 — Час. Телевізійна служба новин. 14.30 — ТSN. Телевізійна служба новин. 14.45 — Прем'єра документального фільму «Хроніка часів перебудови». 15.25 — ТелеЕко. Журнал. 15.55 — Здрастуйте, музики! 16.25 — Прем'єра документального фільму «Муза вигнання». 17.30 — Час. Телевізійна служба новин. 18.00 — Прем'єра науково-популярного телефільму «Архів часу». 2 серія. «Секрети отрута їх жертви». 18.30 — Недипломатичні бесіди. 18.55 — «Рабин Ізаура». Художній телефільм. 7 серія. 20.00 — Час. Телевізійна служба новин. 20.40 — «Вечір у таверні». 21.10 — Слово. Літературно-художня програма. 23.10 — ТSN. Телевізійна служба новин. 23.35 — «Небезпечний поворот». Телефільм. 1 серія. 0.45 — Спортивна програма. 1.15 — «Іх відкрила Юрмала».

середа

19 ВЕРЕСНЯ

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Все про кіно. 10.35 — Шкільний екран.

У НОМЕРІ

ТЕПЕР ЧЕРГА — ЗА ХЛІБОМ

Уже кілька днів хлібні магазини м. Кіровограда схожі на розтривожені мурашки. На довгожданню паланицю доводиться вистояти чималу чергу. Містом витають різноманітні чутки. Більшість їх зводиться до того, що «нажити хлібозаводи стаєйкуют».

Наш кореспондент зв'язався з генеральним директором обласного виробничого об'єднання хлібопекарної промисловості В. М. Бондаренком. Володимир Михайлович повідомив, що чутки про сграйк безпідставні — всі три хлібопекарні міста працюють в нормальному робочому ритмі.

Правда, у зв'язку з різким підвищенням попиту на хліб, у дію введені резервні лінії.

Замовлення торговельників навіть перевищуються, однак, хліба у магазинах часто не вистачає. Надиктовані норми дефіцитами, люди беруть більше потрібного. Звідси — погрози поліції, а значить, нові чутки. Запевняють, що хліб у нас є і буде. Замість записатися зайвими буханками і батонами, краще купити свіжий паланич.

...За роком біля центрального хлібного магазину тупцювала чималенька черга — якраз підвезли хліб. Сказали, що вистачить для всіх.

5 кл. Музика. 11.05 — Художній фільм «Дорога у пекло». 1 серія. 12.20 — Село і люди. 16.00 — Новини. 16.10 — Говоримо українською. 16.30 — Господарем на землі. 17.00 — Народні таланти. 17.30 — «День за днем». (Кіровоград). 17.50 — Мультфільм «Пенарта ледар». (Кіровоград). 18.00 — Відеомлин. Музична розважальна програма. 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Міжнародний хокейний матч «Сокіл» (Київ) — «Міннесота Норд Старз» (США). 2 і 3 періоди. В перерві — На добраніч, діти! 21.05 — Вперше на екрані УТ. Художній фільм «Дорога у пекло». 2 серія. 22.35 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (І програма)

5.30 — 120 хвилин. 7.35 — Мультфільм. 8.10 — Слово. Літературно-художня програма. 10.10 — Це було... було... 10.30 — Навколо світу. Альманах. 11.30 — Час. Телевізійна служба новин. 14.30 — ТSN. Телевізійна служба новин. 14.45 — «Юності перший ранок». Художній телефільм. 1 серія. 15.55 — Музична скарбниця. С. Прокоф'єв. Концерт № 3 для фортепіано з оркестром. 16.30 — Дитяча година (з уроком англійської мови). 17.30 — Час. Телевізійна служба новин. 18.00 — Футбол. Кубок європейських чемпіонів. 1/16 фіналу. «Спарта» (Прага) — «Спартак» (Москва). У перерві — 18.45 — Актуальне інтерв'ю. 20.00 — Час. Телевізійна служба новин. 20.40 — Колаж. 20.45 — Футбол. Кубок УЄФА. 1/32 фіналу. «Торпедо» (Москва) — ГАІС (Швейцарія). «Дніпро» (Дніпропетровськ) — «Хартс» (Шотландія). 23.15 — ТSN. Телевізійна служба новин. 23.40 — «Небезпечний поворот». Телефільм. 2 серія. 0.40 — Концерт класичної музики. 1.55 — Аншлаг, аншлаг.

▲ ЦТ (ІІ програма)

10.05 — ТелеЕко. Журнал. 11.05 — «Міра запобіжних заходів». Художній телефільм. 12.25 — «Ленінградські акварелі». Фільм-концерт. 12.55 — Прем'єра документального фільму «Да будет твоя добродетель...». Про творчість О. Гріна. 13.20 — Сеанс повторного телефільму. «Наріно». 6 серія. 16.00 — В об'єктиві — Німеччина. 17.00 — «Імпровізація». Грає Є. Філіп-Юрков (фортепіано). 17.30 — Час (з сурдоперекладом). 18.00 — Співає О. Левшин. 18.10 — До 125-річчя з дня народження Я. Райніса. Документальний телефільм. «Вигнання». Райніс. Кастаньйола. 19.00 — Вечірня назва. 19.15 — Колаж. 19.25 — Творчість С. Тансєва і С. Рахманінова. 20.05 — Прем'єра документального телефільму «Легенди і бувальщина Янтарної нічкати». 20.40 — Щоденник сесії Верховної Ради РРФСР. 21.40 — На сесії Верховної Ради РРФСР. 22.10 — «Найшвидші в світі». Художній телефільм.

четвер

20 ВЕРЕСНЯ

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Документальний телефільм «Біла наших воріт». 9.45 — «Спадщина». Пам'ятки історії та культури міста Володимир-Волинського. 10.35 — Шкільний екран. 11 кл. Фізика. 11.05 — Музичний фільм «Живі струни». 11.40 — Шкільний екран. 10 кл. Російська література. 12.10 — Художній фільм «Дорога у пекло». 2 серія. 16.00 — Новини. 16.10 — Для дітей. «Веселка». 16.40 — Республіканська фізико-математична школа. 17.10 — Музичний фільм «Танцює Л. Семеняна». 18.00 — «Шляхом оновлення». Товари для народу. 18.30 — «Господарем

на землі». (Кіровоград). 19.00 — Вільшанський експеримент. Естетичний центр і школа мистецтв смт Вільшанці. (Кіровоград). 19.30 — Актуальна камера. 20.00 — «Зустрічі на Садовій». (Кіровоград). 20.35 — Реклама. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — Молодіжна студія «Гарт». В перерві — 22.00 — Новини.

▲ ЦТ (І програма)

5.30 — 120 хвилин. 7.35 — «Золотоволоска». Мультфільм. 7.55 — Футбол. Європейські кубки. 10.25 — Дитяча година (з уроком англійської мови). 11.25 — Колаж. 11.30 — Час. Телевізійна служба новин. 14.30 — ТSN. Телевізійна служба новин. 14.45 — «Юності перший ранок». Художній телефільм. 2 серія. 15.50 — «Мальта. Острів на перехресті». Кінопрограма. 16.35 — Співає Марина Капура. 17.00 — Рух без небезпечки. 17.30 — Час. Телевізійна служба новин. 18.00 — До шістнадцяти і старші. 18.45 — Земля — наш спільний дім. 18.50 — «Рабин Ізаура». Художній телефільм. 8 серія. 20.00 — Час. Телевізійна служба новин. 20.40 — За зведеннями МВС. 20.50 — Прем'єра художнього телефільму «Життя і смерть художника Петра Яна Брандла». 22.10 — Камера дивиться у світ. 23.05 — ТSN. Телевізійна служба новин. 23.30 — «Небезпечний поворот». Телефільм. 3 серія. 0.40 — Прихильникам індійського кіно. Кіноконцерт. 1.40 — Зустріч з Марком Рейзенем. Фільм-концерт.

▲ ЦТ (ІІ програма)

7.00 — Гімнастика. 7.15, 10.00 — Документальний фільм. 7.45, 8.35 — Природознавство. 5 кл. Наша планета Земля. 8.05 — Іспанська мова. 1 рік. 8.55 — «Голоси...». Документальний телефільм. 9.05 — Іспанська мова. 2 рік. 9.35, 10.30 — Біологія. 8 кл. Кліщі. 10.55 — «Найшвидші у світі». Художній телефільм. 12.00 — Ритмічна гімнастика. 12.30 — Сеанс повторного телефільму. «Давні літа, що минає». 1 серія. 16.00 — Прем'єра документального телефільму «Виділення кінолога з собакою». 16.30 — Держтелерадіо Марійської АРСР. «Пони не пізно». 17.00 — Ритмічна гімнастика. 17.30 — Час (з сурдоперекладом). 18.00 — Прем'єра документального телефільму «Райніс. Сріблясте світло». 19.00 — Вечірня назва. 19.15 — Колаж. 19.20 — Естрадний концерт у Колонному залі Будинку спілок. 20.00 — Телебачення — екскурсія. 20.20 — Концерт вокального ансамблю «Сударушка». 20.40 — Щоденник сесії Верховної Ради РРФСР. 21.40 — На сесії Верховної Ради РРФСР. 22.10 — Прес-клуб.

п'ятниця

21 ВЕРЕСНЯ

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — «Дзвони Чорнобиля». (Відеоповтор від 14

З 29 вересня по 4 жовтня, вперше в Кіровограді — гастроля польського цирку «Варшава».

В яскравій, різноманітній програмі широко представлене дресировання слона, тигрів, ведмедів, коней, мавп. Тут же — змішана група екзотичних тварин, оригінальне дресировання свиней. Глядачі побачать жонглерів, екілібрістів, повітряних гімнастів, номери оригінального жанру, дитячі танцювальні номери.

Весь час на манежі — група веселих клоунів, виставу супроводить оркестр цирку.

Відкрито попередній продаж квитків у касі цирку, яка розташована біля універмагу «Дитячий світ». Каса працює з 10.00 до 19.00.

Початок вистав о 17.00, 20.00, у вихідні — об 11.00, 15.00, 19.00.

Цирк розташований у мікрорайоні № 102 на перехресті вулиць Космонавта Попова і Маршала Конєва. Біля СІТУ № 1.

Приймаються колективні заявки. Довідки телефонним 4.47-23.

На території цирку ви зможете придбати сувеніри з Польщі.

Запрошуємо вас до цирку «Варшава»!

вересня). 10.35 — Шкільний екран. 7 кл. Українська література. 11.05 — Музичний фільм «Подольчани». 11.40 — Шкільний екран. 6 кл. Музика. 16.00 — Новини. 16.10 — Документальний фільм «Шлях на Євину». 16.30 — М. Варфоломєєв. «Дорогий шановний не біжнику». Вистава. 17.45 — «День за днем». (Кіровоград). 18.00 — На киявській хвилі. 18.30 — Концерт камерної музики. 19.00 — «Усім миром». Між нами, жінками... 19.30 — Актуальна камера. 20.00 — Чемпіонат СРСР з хокею. «Сокіл» — «Торпедо» (Ярославль). III період. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — Художній фільм «Золотий ланцюг». 22.25 — Вечірній вісник. 22.55 — «Світ поезії». Євген Плужник.

▲ ЦТ (І програма)

5.30 — 120 хвилин. 7.35 — Мультфільм. 8.20 — «До шістнадцяти і старші». 9.05 — «Петро Великий». Документальний телефільм. 10.05 — Концерт. 10.30 — Під знаком «Пі». 11.30 — Час. Телевізійна служба новин. 14.30 — ТSN. 14.45 — «Юності перший ранок». Художній телефільм. 3 серія. 15.50 — Зупинися, мить! 16.20 — Пісні Ясної Поляни. 17.00 — Мультфільм «Лісові казки». 17.30 — Час. Телевізійна служба новин. 18.00 — Прем'єра науково-популярного телефільму «Архів часу». 3 серія. «Прагнення літати». 18.30 — Прогрес. Інформація. Реклама. 18.55 — «Рабин Ізаура». Художній телефільм. 8.20 — Час. Телевізійна служба новин. 20.40 — Колаж. 20.45 — В уряді СРСР. 20.55 — Це було... було... 21.15 — Теле-скан. Про телебачення «хартма» і всерйоз. 23.05 — ТSN. 23.20 — Співає Лі Ларон. (Нагада). 0.20 — «Мері Поппінс, до побачення». Телефільм. 1 і 2 серії. 2.38 — Танго в аргентинських ритмах.

▲ ЦТ (ІІ програма)

7.00 — Гімнастика. 7.15 — «Загадки нам'яних лабіринтів». Науково-популярний фільм. 7.35, 8.35 — Література. 5 кл. Казка. 7.55, 8.55 — «Червоний художник». Документальний телефільм. 8.05 — Англійська мова. 1 рік. 9.05 — Англійська мова. 2 рік. 9.35, 10.35 — Географія. 6 кл. 10.05 — «Бурда моден» пропонує... 11.05 — «Щасливі». Художній телефільм. 11.55 — Прем'єра документального телефільму «Доля Халімата». 12.15 — «Коли танцюють ескімоси». 12.40 — «3 життя художника С. Ерзя». 13.00 — Сеанс повторного телефільму «Давні літа, що минає». 2 серія. 16.00 — Держтелерадіо Калмицької АРСР. 16.40 — Спорт для всіх. 16.55 — Держтелерадіо Удмуртської АРСР. 17.25 — За безпечу руху. 17.30 — Час (з сурдоперекладом). 18.00 — «Арена». 19.00 — Вечірня назва. 19.15 — Колаж. 19.20 — Закарпатські візирники. 20.00 — Телебачення — екскурсія. 20.15 — Грає інструментальний ансамбль. 20.40 — Щоденник сесії Верховної Ради РРФСР. 21.40 — На сесії Верхов-

ної Ради СРСР. 22.10 — 3 фондіє ЦТ. «Здрастуйте, лікарю!». Художній телефільм. 23.30 — Теніс. Кубок Девіса. Збірна СРСР — збірна Іспанії.

субота

22 ВЕРЕСНЯ

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Ритмічна гімнастика. 9.50 — На хвилі дружби. 10.35 — «В об'єктиві» — творини. 13.25 — Для дітей. «Календар». 15.05 — «Ви нам писали». Музична передача за листами глядачів. 16.00 — Служба солдатська. 17.40 — Село і люди. 17.45 — В країні мультяшків. 18.50 — Реклама. 19.00 — Пісні Марусі Чурай у виконанні народної артистки УРСР Р. Кириченко. 19.30 — Актуальна камера. 20.00 — Теле-спортарена. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — Вперше на екрані УТ. Художній фільм «Порожній квартира». 22.15 — Вечірній вісник. 22.55 — «Музичний монитор». Іспанські мелодії.

▲ ЦТ (І програма)

5.30 — 120 хвилин. 7.35 — Наш сад. 8.05 — Володимир Лубенко. Система стрижки істини лєнінградського художника. 8.25 — У світі тварин. 9.25 — Виступ ансамблю пісні і танцю Омської міліції. 9.55 — Партнер. Комерційний вісник. 10.25 — Концерт А. Днішева і оркестру російських народних інструментів Держтелерадіо. 11.25 — Зустріч з драматургом М. Шатровим в концертній студії Останкіно. 13.30 — Прем'єра телевізії для дітей. «Геть огрикову королю». Автор К. Нестерлінгер. 14.50 — Із циклу «Політичні діалоги». 15.50 — Творчість народів світу. 16.20 — Прем'єра науково-популярного телефільму «Архів часу». 4 серія. «У грі очей середньовіччя». 5 серія. «У великому водному кільці». 17.20 — Міжнародна панорама. 18.05 — Прем'єра художнього телефільму «Поїзд відходить о 4.50 з Паддінгтонського вокзалу». За твором А. Крісті. 20.00 — Час. Телевізійна служба новин. 20.40 — Щасливий випадок. Сімейна телеісторія. 21.55 — Програма «А». 23.25 — Останній концерт Віктора Цоя. 23.55 — ТSN. Телевізійна служба новин. 0.20 — Ці візні, різні, різні обличчя. І. Ільїнський. 1.32 — Теоретичний вечір композитора О. Пахмутової.

▲ ЦТ (ІІ програма)

7.00 — Гімнастика. 7.20 — Мультфільм. 7.30 — Джерела. 8.00 — Фільми студії союзних республік. «Більше 40 градусів у затінку». (Азербайджанський). 9.05 — Сім'я. 10.00 — Відеонал «Співдружність». 13.30 — Відеонал «Радянська Росія». 16.00 — «Приз глядацьких симпатій. Прем'єра документального телефільму «Селянський статус». 17.05 — Прогрес. Інформація. Реклама. 17.30 — Кіножурнал. 17.40 — «Синій кон-верт». За листами глядачів. 19.00 — Вечірня назва. 19.15 — Колаж. 19.20 — «Світ, в якому ми живемо». Фільми режисера В. Трошкіна. «Злітна смуга». «Вибачте нам...». 20.00 — Час (з сурдоперекладом). 20.40 — Щоденник сесії Верховної Ради РРФСР. 21.40 — М. Гоголь. «Іван Федорович Шпонька та його тітонька». Телевистава. 22.35 — ТSN. Кубок Девіса. Збірна СРСР — збірна Іспанії. 23.35 — Нічний сеанс. «Задання поштою». Художній телефільм. I циклу «Телефон поліції 110».

неділя

23 ВЕРЕСНЯ

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.15 — «У неділю вранці». Інформаційно-музична програма. 10.15 — Ритмічна гімнастика. 10.45 — І. Кальман. «Баядера». Вистава. 11.55 — Прем'єра документального фільму «Дзвони». 12.15 — Міжнародний фестиваль «Муз-єпо-90». 13.15 — Новини. 13.25 — Для дітей. «Календар». 15.05 — «Ви нам писали». Музична передача за листами глядачів. 16.00 — Служба солдатська. 17.40 — Село і люди. 17.45 — В країні мультяшків. 18.50 — Реклама. 19.00 — Пісні Марусі Чурай у виконанні народної артистки УРСР Р. Кириченко. 19.30 — Актуальна камера. 20.00 — Теле-спортарена. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — Вперше на екрані УТ. Художній фільм «Порожній квартира». 22.15 — Вечірній вісник. 22.55 — «Музичний монитор». Іспанські мелодії.

▲ ЦТ (І програма)

7.00 — Спорт для всіх. 7.15 — Ритмічна гімнастика. 7.45 — Тираж «Спортлото». 8.00 — З ранку раненько. Передача для дітей. 9.00 — На службі Вітчизни. 10.00 — Ранкова розважальна програма. 10.30 — Клуб мандрівників. 11.30 — Здоров'я. 12.15 — Музичний кіоск. 12.45 — Бейсбол, жирафи, російське кантрі і багато іншого. Передача 1. 13.45 — Мультфільм. 14.05 — Прем'єра документального телефільму «Повернення». 15.05 — Сільська година. Пам'ятки. 16.20 — Прем'єра науково-популярного телефільму «Архів часу». 6 серія. «Магія, щоб вижити». 7 серія. «Великий хаос свята життя». 17.20 — Марафон-15. 18.50 — «Рабин Ізаура». Художній телефільм. 10 серія. 20.00 — Час. Телевізійна служба новин. 20.40 — Про просто і явне. 20.55 — Футбольний огляд. 21.25 — Міжнародний телефестиваль «Сходина до Парнасу». 2 тур. 23.40 — «Про бідного гусара замовте слово». Телефільм. 1 і 2 серії. 1.19 — Наш улюблений детектив. Кіноконцерт.

▲ ЦТ (ІІ програма)

7.00 — На зарядку, ставай! 7.20 — «Співоче поле». Республіканське свято фольклору. 8.30 — «Голубе око Сибіру». Документальний телефільм. 9.25 — Концерт Д. Берлінського (скрипка). 10.30 — Клуб мандрівників (з сурдоперекладом). 11.30 — Прем'єра телевізії для дітей. «Яоакім лис — детектив з дипломом». 13.05 — Кінопубліцистика союзних республік. Прем'єра документального телефільму «Повернення до Єльця». 13.30 — Відеонал «Радянська Росія». 16.00 — Планета. Міжнародна панорама. 17.00 — Футбол. Чемпіонат СРСР. ЦСНА. «Торпедо». 18.50 — Прем'єра документального телефільму «Золоте гапування». 19.00 — Вечірня назва. 19.15 — Колаж. 19.20 — «Прийдіте, воспоєм...». Виступас Митрополитний хор Рязького православного кафедрального собору. 20.00 — Час (з сурдоперекладом). 20.40 — Ілюзіон. «Я крокую по Москві». Художній фільм. 22.25 — Теніс. Кубок Девіса. Збірна СРСР — збірна Іспанії.

Кіровоградський обком ЛКСМУ (ЛКС) висловлює глибоке співчуття завідувачому відділом соціально-економічних проблем молоді обкому комсомолу О. Ю. Штадніку з приводу смерті його батька Юрія Дмитровича.